Denis
Thériault
Strania viață
a unui poștaș
singuratic
Premiul literar
Canada-Japonia

Colecția
Byblos

Cet ouvrage, publié dans le cadre du Programme d'aide à la publication Nicolae Iorga,
a bénéficié du soutien de l'Ambassade de France en Roumanie.

DENIS THÉRIAULT a absolvit studii de psihologie, a lucrat ca scenarist, iar în prezent se dedică exclusiv scrisului. După o remarcabilă intrare în literatură în 2001 cu *L'iguane* (Premiul France-Québec, Premiul Anne-Hébert, Premiul Odysée, Premiul Hervé-Foulon), cunoaște succesul în 2005 cu *Le facteur émotif* (*Strania viață a unui poștaș singuratic*, Curtea Veche Publishing, 2019). Mai recent a publicat *La fiancée du facteur* (2017) și *Manucure* (2019). Este cunoscut mai ales în Marea Britanie și Germania, cărțile sale sunt traduse în 16 limbi, iar opera lui este în curs de adaptare pentru cinema și televiziune. Locuiește împreună cu familia sa în Montréal, oraș în care plasează acțiunea celor mai multe dintre cărțile sale.

Pentru ediția originală a romanului *Strania viață a unui poștaș singuratic*, Denis Thériault a primit în 2006 Premiul literar Canada–Japonia, distincție acordată autorilor și traducătorilor canadieni care abordează în creația lor teme din cultura japoneză. Maniera în care Denis Thériault explorează haikuul se revendică mai ales din curentul occidental de alcătuire a micului poem japonez medieval în trei versuri. Autorul aduce în actualitate această specie poetică printr-o anumită lejeritate în ceea ce privește rigoarea formală, păstrând, însă, reducerea la esență care o individualizează de secole.

Denis Thériault

Straniа viață a unui poștaș singuratic

Traducere din franceză de
Anca-Maria Pănoiu

CURTEA VECHE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Thériault, Denis
Strania viață a unui poștaș singuratic / Denis Thériault ;
trad. de Anca-Maria Pănoiu. - București : Curtea Veche Publishing, 2019
ISBN 978-606-44-0434-3

I. Pănoiu, Anca-Maria (trad.)

821.133.1

ISBN epub: 978-606-44-0447-3
ISBN mobi: 978-606-44-0448-0
Carte publicată și în ediție digitală

Corector: Elena Tătaru
Tehnoredactor: Chirachița Dogaru

CURTEA VECHE PUBLISHING

str. Aurel Vlaicu nr. 35, București, 020091
redacție: 0744 55 47 63
distribuție: 021 260 22 87, 021 222 25 36, 0744 36 97 21
fax: 021 223 16 88
redactie@curteaveche.ro
comenzi@curteaveche.ro
www.curteaveche.ro

Denis Thériault
Le facteur émotif
Copyright © *Le facteur émotif* – 2005, XYZ Canada
Copyright © 2018, Curtea Veche Publishing for the present edition,
through Allied Authors Agency Belgium & Simona Kessler & Associates Agency SRL.

© Curtea Veche Publishing, 2019
pentru prezenta versiune în limba română

Pentru Louise și Guy

Unu

Volbura apei
izbindu-se de stâncă
timp rostogolit

Strada Fagilor era mărginită mai degrabă de arțari. Locul oferea priveliștea a două rânduri de clădiri, fiecare cu câte trei sau patru etaje. Ca să ajungi la apartamente, trebuia să urci niște scări exterioare. Pe stradă erau, cu totul, o sută cincisprezece scări, care adunate dădeau o mie patru sute nouăzeci și cinci de trepte. Bilodo știa prea bine, pentru că le numărase și răsnumărase urcându-le dimineață de dimineață, una câte una, iar și iar. O mie patru sute nouăzeci și cinci de trepte cu o înălțime medie de douăzeci de centimetri fiecare, asta dădea în total două sute nouăzeci și nouă de metri. O dată și jumătate înălțimea blocului-turn din Place Ville Marie, ba poate chiar mai bine. De fapt, altitudinea pe care se căznea el să o escaladeze era echivalentă cu aceea a Turnului Eiffel. Și asta zi de zi, fie ploaie, fie soare, fără să dăm uitării faptul că apoi trebuia să le și coboare. Dar lui Bilodo, acest maraton vertical nu i se părea nicidecum vreo performanță remarcabilă. Era, mai degrabă, o provocare cotidiană în lipsa căreia viața i-ar fi părut anostă. Considerându-se un soi de atlet, se simțea atras în special de alergătorii din probele de fond, acei nobili maeștri ai distanțelor lungi, și se trezea uneori regretând că, printre toate disciplinele admirabile ale efortului susținut, nu exista o categorie specială și pentru cei care urcau scări. Fără îndoială că ar fi făcut o figură bună la proba de o mie cinci sute de trepte sau la cea de două sute cincizeci de metri, se-nțelege, urcat și coborât. Dacă ar fi existat o probă de urcuș de talia Jocurilor Olimpice, Bilodo ar fi avut șanse reale să se califice, ba poate chiar să ajungă pe treapta ultimă și glorioasă – cea mai înaltă treaptă a podiumului.

Până una-alta, însă, era poștaș. Avea douăzeci și șapte de ani.

❧

De cinci ani, Bilodo avea același traseu poștal prin Saint-Janvier-des-Âmes, un cartier muncitoresc în care se și mutase, de altfel, ca să fie mai aproape de locul de muncă. În toți acești ani de serviciu loial, nu lipsise decât o singură zi, și aceea pentru a asista la ceremonia de înmormântare a părinților săi, decedați într-un accident de funicular în Québec. S-ar fi putut spune despre Bilodo că era un slujbaș zelos.

Își începea diminețile la Centrul poștal, cu trierea corespondenței. Trebuia să ia fiecare plic și fiecare colet în parte și să le așeze în ordinea distribuirii, făcând pachete

pe care, mai apoi, un factor poștal le lua cu camioneta și le depunea rând pe rând în cutiile care se înșirau de-a lungul traseului său. Bilodo știa să îndeplinească această sarcină plicticoasă cu o rară promptitudine. Avea propria metodă de clasare, ceva între tehnica de distribuire a cărților de joc de către crupier și aceea a aruncătorului de cuțite: în drumul lor spre țintă, plicurile se rostogoleau în aer întocmai ca niște lame catapultate cu precizie mortală și intrau fiecare în fișetul lui. Foarte rar i se întâmpla lui Bilodo să rateze. Datorită acestei abilități reușea să încheie cu mult înaintea celorlalți, ceea ce era cu atât mai bine, pentru că, după ce își termina treaba, putea să evadeze. Să iasă, să-și ia picioarele la spinare, să se adape cu aerul tare și să guste mireasma zilei proaspete, să pășească în dimineață fără să îi spună cineva cum să se poarte; nimic nu era mai înălțător pentru Bilodo.

Firește, nu toate erau chiar roz. Trebuia să împartă și nenorocitele acelea de pliante, mai erau durerile de spate, entorsele și toate celelalte răni mărunte; verile, canicula era sufocantă, iar toamna, ploaia îl pătrundea până la piele; iarna, poleiul preschimba orașul într-un patinoar periculos, iar frigul putea fi mușcător, ca de altfel și câinii, dușmanii dintotdeauna ai poștașilor. Dar satisfacția de a se ști indispensabil colectivității compensa toate aceste neajunsuri. Bilodo avea sentimentul că participă la viața cartierului, că joacă un rol discret, dar esențial; livrarea conștiincioasă a corespondenței contribuia la păstrarea ordinii în univers. N-ar fi vrut să facă schimb de locuri cu altcineva nici în ruptul capului. Poate doar cu un alt poștaș.

Bilodo avea obiceiul să prânzească la Madelinot, un restaurant aflat nu departe de Centrul de triere, iar după desert își lua un răgaz pentru a se îndeletnici cu caligrafia, artă a scrierii frumoase pe care el o practica amatoricește. Își scotea caietul de exerciții și ustensilele, apoi își făcea loc pe tejghea și transcria câteva cuvinte dintr-un ziar sau un fragment din meniu, lăsându-se răpit de avânturile coregrafice ale peniței pe hârtie, valsând printre grosimile și subțirimile câte unei bucle, săltând deodată cu unciala opulentă sau duelându-se aprig cu goticul, luându-se de bunăvoie drept unul dintre acei copiști medievali, călugări care nu trăiau decât cu cerneală și cu apă proaspătă, vătămându-și vederea, degerând, dar încălzindu-și sufletele, fără urmă de îndoială. La Poștă, colegii lui Bilodo nu pricepeau nimic din toate astea. Veneau să prânzească la Madelinot în găști zgomotoase și îi luau peste picior eforturile caligrafice, calificându-le drept mâzgăleli. Însă Bilodo nu se formaliza, pentru că la urma urmei erau prietenii lui și, în fond, nu se făceau vinovați de altceva în afară de ignoranță; dacă nu erai cel puțin un adept iluminat și ardent, așa ca el, cum ai fi putut gusta frumusețea subtilă a unei tușe, echilibrul delicat al proporțiilor care domneau peste linia scriiturii bine întocmite? Singura care părea capabilă să îi aprecieze arta era Tania, ospătărița, mereu drăguță, care părea să arate un interes sincer față de lucrările lui, găsindu-le frumoase de fiecare dată. O tânără sensibilă, fără îndoială. Bilodo o plăcea mult. Îi lăsa întotdeauna un bacșiș gras. Dacă ar fi fost puțin mai atent, ar fi băgat de seamă că fata îl cerceta adesea, retrasă în colțul ei de lângă casa de marcat, și că, la vremea desertului, lui și nu altuia îi așeza dinainte cea mai generoasă felie de tartă. Dar el nu băga de seamă. Sau, mai degrabă, prefera să nu vadă?

Bilodo nu mai avea ochi pentru alte femei de când Ségolène intrase în viața lui.

Bilodo locuia la etajul al nouălea al unui bloc-turn, într-un apartament cu trei camere ai cărui pereți erau tapetați cu afișe de film și pe care îl împărțea cu Bill, peștele lui roșu. Seara obișnuia să joace Halo 2 sau Dungeon Keeper, apoi, târziu, lua cina – platouri cu specialități pregătite în timp ce asculta televizorul. Nu prea ieșea. Doar vinerea, când și când, dacă Robert devenea prea insistent. Robert era un coleg, factor poștal însărcinat cu ridicarea corespondenței. Cel mai bun prieten al lui. Robert ieșea des, aproape în fiecare seară, dar Bilodo accepta foarte rar să îl însoțească, pentru că nu prea îi plăceau cârciumile afumate prin care îl târa, petrecerile care îl zăpăceau de cap și cluburile cu dansatoare goale. Prefera să rămână acasă, departe de agitația lumii și de posterioarele feminine, mai ales de când Ségolène intrase în viața lui.

În orice caz, avea un mod mai bun de a-și petrece serile. La el acasă, seara, Bilodo era foarte ocupat. După televizor și spălat vasele, încuia ușa și se deda viciului său secret.

Doi

Bilodo nu era un poștaș oarecare.

Printre miile de hârțoage neînsuflețite pe care le împărțea de-a lungul tururilor sale, i se întâmpla să dea și peste câte o scrisoare personală, obiect din ce în ce mai rar în această eră a poștei electronice și, tocmai datorită acestei raretăți, cu atât mai fascinant. Bilodo era încercat atunci de o emoție asemănătoare cu ceea ce simte, probabil, căutătorul de aur atunci când găsește o pepită în sita lui. Nu livra această scrisoare. Nu imediat. O ducea mai întâi la el acasă și o deschidea la abur. Iată ce îl ținea atât de ocupat seara, în taina căminului său.

Bilodo era un poștaș indiscret.

El nu primea niciodată scrisori. I-ar fi plăcut foarte mult, dar nu avea pe nimeni îndeajuns de intim încât să țină o corespondență. Într-o vreme își trimisese scrisori lui însuși, dar experiența îl dezamăgise. Puțin câte puțin, încetase să își mai scrie, lucru care, de altfel, nici nu îi lipsea cine știe ce; nu-și ducea dorul. Pe când scrisorile altora aveau felul lor diferit de a fi fascinante. Scrisori adevărate, scrise de persoane adevărate, care, în locul răcelii reptiliene a tastaturii și în locul instantaneității internetului, preferau gestul senzual al scrisului de mână, deliciul languros al așteptării, oameni care alegeau asta în mod deliberat și la care în anumite cazuri ghiceai că era vorba despre o chestiune de principiu, despre o luare de poziție în favoarea unui stil de viață mai puțin influențat de cursa contracronometru și de obligația de a face performanță.

Erau, de pildă, acele scrisori haioase pe care Doris T. din Maria, regiunea Gaspésie, i le scria surorii sale Gwendoline ca să îi dea raportul asupra bârfelor locale, sau cele emoționante pe care Richard L., deținut la penitenciarul din Port-Cartier, i le adresa tânărului său fiu Hugo. Mai erau acele lungi epistole mistice pe care sora Régine, din congregația Saint-Rosaire de Rimouski, i le trimitea vechii sale prietene Germaine, sau acele povestioare erotice pe care Laetitia D., o tânără infirmieră exilată temporar în Yukon, le redacta pentru logodnicul ei singuratic, sau, la fel, acele stranii misive în care un anume O., personaj cât se poate de misterios, îl sfătuia pe un anume N. în privința manierei de a invoca în deplină siguranță felurite ființe supranaturale. Erau de toate și de peste tot: scrisori ale unor părinți din apropiere și ale unor corespondenți aflați la mare depărtare unul de celălalt, scrisori de la degustători de bere care făceau schimb de notițe, de la globe-trotteri către mamele lor, de la mecanici de locomotivă ieșiți la

pensie care își făceau inventarul deraierilor; erau acele scrisori puțin cam prea liniștitoare pe care soldați din Afganistan le trimiteau soțiilor care așteptau cu sufletul la gură, acele cuvinte neliniștite pe care unchii le scriau nepoatelor, apropo de secrete pe care nu trebuiau să le dezvăluie nimănui, niciodată, pentru nimic în lume, acele scrisori de despărțire pe care acrobați de circ din Las Vegas le adresau foștilor amanți, ba chiar scrisori care mai că nu dădeau pe-afară de ură și de invective, dar, mai ales, erau scrisori de dragoste. Căci până și după Sfântul Valentin, dragostea rămânea numitorul comun, subiectul care aducea împreună cele mai multe dintre peniță. Dragostea, conjugată la toate timpurile și pe toate tonurile posibile, servită în toate sosurile, sub formă de scrisori înflăcărate sau dimpotrivă, curtenitoare, uneori obraznice, alteori caste, senine sau dramatice, câteodată violente, adesea lirice, cu atât mai emoționante cu cât sentimentele erau exprimate în termeni simpli, însă niciodată ca atunci când se ascundeau printre rânduri, dincolo de pojghița cuvintelor anodine, mistuindu-se în filigran.

După ce citea și recitea scrisoarea zilei, după ce o savura până în măduvă, Bilodo îi făcea o fotocopie pentru arhivele lui, pe care o aranja în dosar, la culoarea aferentă, apoi într-un clasor ignifug. Scrisoarea originală o sigila cu grijă în plicul ei și o depunea a doua zi în căsuța poștală a destinatarului, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Se deda acestei activități clandestine de doi ani încoace. Era un delict, știa prea bine, însă vina nu era decât un spectru neînsemnat pe lângă curiozitatea suverană. Una peste alta, nimeni nu era păgubit și nici măcar el nu risca mare lucru, cu condiția să rămână prudent. Cine să se fi neliniștit din pricina unei întârzieri de douăzeci și patru de ore în livrarea unei scrisori? Și, la urma urmei, cine să fi știut că exista o întârziere?

Astfel, Bilodo intercepta vreo treizeci de corespondențe, care toate la un loc alcătuiau un soi de roman epistolar cu intrigi multiple. Sau, mai bine zis, o jumătate de roman epistolar, căci cealaltă jumătate, cea a „scrisorii de răspuns", îi rămânea, din păcate, inaccesibilă. Însă el se mulțumea să își imagineze această „cealaltă parte", redactând răspunsuri elaborate pe care nu le expedia niciodată și minunându-se adesea să constate, la sosirea unei noi scrisori, cu câtă naturalețe se înlănțuia aceasta cu propriul lui răspuns ocult.

Cam așa stăteau lucrurile. Bilodo trăia prin procură. În locul existenței reale, atât de fadă, el prefera foiletonul său interior, în nuanțe mult mai intense și mult mai bogat în emoții. Iar dintre toate scrisorile clandestine care alcătuiau această lume virtuală atât de pasionantă, niciunele nu îl însuflețeau și nu îl făceau să se minuneze mai mult decât cele trimise de Ségolène.

Trei

Ségolène locuia la Pointe-à-Pitre, în Guadelupa, și îi scria regulat unui anume Gaston Grandpré, care stătea pe Strada Fagilor. De doi ani îi intercepta Bilodo scrisorile și, când mai găsea câte una în timp ce își clasa corespondența, avea parte întotdeauna de aceeași zguduire, de aceeași tresărire sacră. Strecura discret în haină acea scrisoare și numai când se găsea, în sfârșit, singur pe drum își permitea să își exteriorizeze o oarecare emoție, întorcând plicul pe toate părțile, pipăind seducătoarea promisiune. Ar fi putut să o deschidă de îndată și să se delecteze cu cuvintele pe care le tăinuia, însă el prefera să aștepte; acordându-și numai plăcerea fugară de a adulmeca efluviile de portocală pe care le emana, o punea din nou în buzunar, eroic, și o păstra întreaga zi aproape de inimă, rezistând tentației, prelungind plăcerea până seara, până după spălatul vaselor. Atunci era timpul. Ardea câteva picături de esență de citrice, aprindea lumânări, punea un disc cu jazz norvegian, apoi, în sfârșit, pătrundea delicat în intimitatea hârtiei pliate și citea:

Prunc abia născut
înoată-n apa clară
vidră ghidușă

Bilodo îl vedea aievea. Îl vedea limpede pe acel prunc, complet gol în luminescența unduitoare a piscinei postnatale, înotând către el ca și când ar fi înotat către mama lui, ca și când ar fi înotat către brațele întinse ale unei sirene care ar fi putut fi mama lui și care îl privea cu niște ochi foarte albaștri, de salamandră înmărmurită, ignorând faptul că nu știa să înoate, căci nu apucase încă să se dezvețe, fără pic de teamă că apa era periculoasă, că era un element străin, în care te puteai îneca, neștiind nimic despre toate astea și mulțumindu-se să se miște, să își urmeze instinctul, să țină gura închisă și să înoate pur și simplu. Bilodo îl vedea prea bine pe acest micuț piniped, pe acest bizar gnom subacvatic cu trăsături brăzdate de ridurile adânci ale prea crudei sale existențe și cu nările împodobite cu bule care alunecau prin unda voluptuoasă, și râdea, căci era ceva neașteptat, era amuzant, emoționant. Și i se părea și lui că plutește, auzea apa izbindu-i surd timpanele, avea impresia că se afla în acea piscină, împreună cu bebelușul, căci asta era virtutea micului poem și într-atât de mare era puterea evocatoare a tuturor acestor micuțe și stranii poeme pe care le scria Ségolène: te făceau

să simți lucruri, te făceau să le vezi ca și când ar fi fost aievea.

Scrisorile fetei din Guadelupa nu conțineau nimic altceva. Totdeauna o singură filă, pe care era scris un singur poem. Era puțin și totuși generos, căci acele poeme hrăneau tot atât cât ar fi făcut-o un roman, se prelungeau în suflet și terminațiile lor nu încetau nicicând să vibreze acolo, în străfunduri. Bilodo le învăța pe de rost, apoi și le îngâna sieși dimineața, mergând pe jos. Le păstra ca pe niște odoare în sertarul de sus al noptierei, iar seara îi plăcea să le scoată la iveală, să le așeze în jurul lui într-un soi de cerc mistic și să le recitească, unul după altul…

Vântul vuiește
prin zdrențele norilor
rătăcite-n cer

Pânza părăsind
păianjenul se-aruncă
rege-al saltului

Se-aud ciocane
cum bat cuie-n obloane
vine ciclonul

Nocturnă în larg
rechinul distrat
prinde peștele-lună

Saltă cești ile
pe fața de masă
umflată de vânt

Poemele lui Ségolène, atât de diferite unul de celălalt, erau totuși identice prin formă, căci se alcătuiau întotdeauna din trei versuri: două de câte cinci silabe și unul de șapte, în total șaptesprezece silabe – nici mai mult, nici mai puțin. Întotdeauna aceeași structură misterioasă, ca și cum ar fi fost vorba despre un cod. Nutrind presimțirea că această permanență trebuia să aibă o finalitate precisă, Bilodo se tot întrebase ce să fie. Până în ziua în care, din întâmplare, după luni întregi de vagi presupuneri, descoperise în sfârșit. Era o dimineață de sâmbătă și el lua micul dejun la Madelinot, citind rubrica de varietăți a unui ziar: în partea de sus a paginii, priveliștea neașteptată a trei rânduri așternute astfel încât păreau să alcătuiască un scurt poem îl făcuse să se înece cu cafeaua. Poemul număra două versuri de câte cinci silabe și unul de șapte și era, de altfel, dezamăgitor, mulțumindu-se să comenteze actualitatea în mod ironic; nu avea nimic de-a face cu acele frânturi de veșnicie atât de vii pe care le crea Ségolène, însă, chiar și așa, titlul rubricii era grăitor: HAIKUUL DE SÂMBĂTĂ. Bilodo a dat fuga acasă, a scotocit în dicționar și a găsit cuvântul:

HAIKU (haiku) sau HAIKAI (haikai) *s.n.* **(1922; cuv. japonez). – Poem clasic**

japonez alcătuit din trei versuri, dintre care primul și al treilea sunt pentasilabice, iar al doilea este un heptasilab.

Deci asta era. Iată ce erau poemele fetei din Guadelupa. Mai târziu, la bibliotecă, Bilodo a consultat nenumărate opere conținând haikuuri, cărți traduse din japoneză care aduceau laolaltă autori cu nume familiare precum Matsuo Bashō, Taneda Santōka, Nagata Koi și Kobayashi Issa. Dar niciunul dintre poemele lor nu producea asupra lui Bilodo efectul pe care îl aveau poemele lui Ségolène: niciunul nu îl purta atât de departe și nu îl făcea să vadă și să simtă lucrurile cu atâta ascuțime.

Fără îndoială că și caligrafia lui Ségolène avea rolul ei însemnat în această magie aparte, căci fata se exprima în niște volute mai fine, mai grațioase decât tot ceea ce avusese Bilodo bucuria să admire vreodată. Era o scriitură bogată, plină de imaginație, cu glafuri profunde și cu alungiri arcuite celest, ornate cu bucle opulente și cu picături diamantine, o scriitură ușoară și onestă, admirabil proporționată cu înclinația perfectă, la exact treizeci de grade, și cu îmbinările fără fisură dintre litere. Scriitura lui Ségolène era o mireasmă pentru ochi, un elixir, o odă, era o simfonie grafică, o apoteoză, era frumoasă până la lacrimi. Și cum citise undeva că scriitura era oglindirea sufletului, Bilodo trăsese concluzia că sufletul lui Ségolène era, de bună seamă, de o puritate fără pereche. Dacă îngerii scriau, atunci fără îndoială că așa arăta scrisul lor.

Patru

Bilodo știa că Ségolène era învățătoare la Pointe-à-Pitre și mai știa că era frumoasă. Știa grație unei fotografii pe care i-o expediase lui Grandpré, fără îndoială în schimbul uneia cu el, căci pe verso stătea scris așa: „Încântată de a fi făcut cunoștință cu dumneavoastră în manieră fotografică. Iată-mă, la rându-mi, împreună cu elevii mei." Fotografia o înfățișa înconjurată de un grup de școlari surâzători, dar în ochii lui Bilodo numai surâsul ei conta, și privirea ei smaragdină se izbea de străfundurile privirii lui la fel cum se izbește valul de faleză, reverberând ca un ecou. Scanase această fotografie, o tipărise, o înrămase și o așezase pe noptieră, deasupra sertarului în care păstra haikuurile fetei. Așa o putea contempla pe Ségolène în fiecare seară, înainte să adoarmă, apoi putea s-o viseze, să-i viseze surâsul, privirea și toate celelalte minuni din care era plămădită ființa ei, să viseze plimbările romantice pe malul mării, în compania ei, cu insula Marie-Galante profilându-se în lumina crepusculului, și cu cerul care târa torente de nori portocalini, și cu vântul care le răsfira părul, asta dacă universul haikuurilor nu se amesteca în delirul său oniric și dacă nu visa, mai degrabă, că făcea *bungee jumping* cu ea, că săltau împreună legați la capătul unei corzi elastice interminabile, apoi plonjau într-un ocean parfumat și alunecau printre corali, printre pești-lună și bebeluși amfibieni, printre rechini perplecși.

Bilodo era îndrăgostit cum nici prin cap nu i-ar fi trecut vreodată că ar putea fi. Imperiul pe care Ségolène îl clădise în sufletul său era atât de vast, încât uneori se tulbura, temându-se că nu-și mai aparține. Dar lectura alchimică a câtorva haikuuri îi preschimba rapid angoasa în beatitudine, și atunci îi mulțumea vieții că îl înzestrase astfel, că i-o scosese în cale pe frumoasa din Guadelupa. Singura umbră aruncată peste fericirea lui era această gelozie care îl biciuia atunci când își amintea că scrisorile lui Ségolène erau adresate, de fapt, altuia. După lectura unui nou poem, nu era niciodată ocolit de mușcătura invidiei atunci când resigila plicul și îl lăsa să alunece, a doua zi, prin fanta ușii acestui tip, Gaston Grandpré, rivalul său. Cum o cunoscuse el pe Ségolène? Ce însemna pentru ea? Cele câteva cuvinte de pe versoul fotografiei și conținutul poemelor în general nu lăsau să se întrevadă nimic mai mult decât prietenie, ceea ce avea darul să îl liniștească întru câtva pe Bilodo, însă chiar și așa,

scrisorile îi erau destinate tot lui Grandpré, fericitul. Bilodo îl mai zărea câteodată în pragul ușii, hirsut și zburlit, neglijent cu sine, îmbrăcat mereu cu același halat de casă roșu, extravagant, întotdeauna cu aerul că înnoptase atârnat de sârma de rufe. Un descreierat cu alură de savant nebun. Un păsăroi jumulit și caraghios. Oare cum reacționa el atunci când găsea pe preș o nouă scrisoare din partea ei? Se grăbea să se adape la oaza cuvintelor ei? Îl încerca aceeași stare de beție? Îl făceau poemele lui Ségolène să vadă lucrurile la fel cum le vedea Bilodo? Și ce îi răspundea în scrisorile pe care le trimitea la rândul lui?

După-amiezile, când Bilodo trecea prin față pe la Madelinot în drum spre casă, îl vedea uneori pe Grandpré înăuntru, sorbind dintr-o cafea și mâzgălind într-un carnet, cu un aer inspirat. Oare alcătuia poezii? Bilodo ar fi dat orice ca să poată face același lucru. I-ar fi plăcut la nebunie să poată răspunde la scrisorile lui Ségolène la fel cum obișnuia să le răspundă celorlalți corespondenți fără voie, dar se simțea incapabil. Cum să fi răspuns la adorabilele ei haikuuri dacă nu prin altele, la fel de măiestrit dăltuite? Și cum ar fi putut Bilodo să ajungă acolo, el, pe care numai cuvântul „poezie" îl intimida? Putea oare un simplu poștaș să se dea drept poet? S-ar fi așteptat cineva de la un struț să se apuce să cânte la banjo? Era în stare un melc să meargă pe bicicletă? Își dăduse toată silința de două sau de trei ori, la început, dar după ce produsese câteva făcături de versuri, demne de toată mila, rușinea se lipise de el și nu mai îndrăznise să recidiveze, de teamă să nu aducă atingere însuși principiului Poeziei, pângărind astfel, prin ricoșeu, opera sacră a lui Ségolène. Avea oare Grandpré această înzestrare rară? Scria haikuuri?

Își dădea cel puțin seama de norocul chior pe care îl avea? Simțea măcar o pătrime din ceea ce nutrea Bilodo pentru Ségolène? Măcar o zecime?

Cultul pe care Bilodo i-l închina lui Ségolène era întreținut cu o fascinație puternică pentru ținutul care fusese binecuvântat s-o fi văzut născându-se, sipetului natural în inima căruia strălucea în toată splendoarea ei. Făcea frecvent razii printre rafturile de călătorii ale librăriilor și petrecea ore întregi pe internet ingurgitând tot ceea ce avea legătură cu Guadelupa: geologia arhipelagului, rețetele gastronomiei locale, tradiția muzicală și procedeul de fabricație al romului, istoria, tehnicile de pescuit, botanica, arhitectura, nimic nu scăpa voracității sale. Puțin câte puțin, Bilodo devenea specialist în „insula-fluture", el, care niciodată nu pusese piciorul acolo. Firește, ar fi putut să se ducă, să călătorească și să vadă Guadelupa cu ochii lui, dar nu se gândise niciodată serios la asta, căci era o idee care atenta la securitatea sedentarismului său incurabil. Bilodo nu își dorea să viziteze fizic Guadelupa: voia doar să își poată imagina acele locuri cât mai în amănunt, astfel încât să își poată hrăni visele și să le poată situa într-un cadru cât mai realist, în stare să o pună în valoare pe Ségolène. Astfel putea să fantasmeze în jurul ei la înaltă definiție, cu toată tehnologia mentală necesară.

O visa mergând pe bicicletă de-a lungul aleii Dumanoir, mărginită de falnicii palmieri regali. O visa plimbându-se prin portul Darse, după-amiaza, când ieșea de la

liceu, mergând la cumpărături în piața Saint-Antoine, hoinărind prin halele vaste, printre tarabele multicolore care etalau banane pitice și igname, cartofi dulci și soiuri de piper cu arome înțepătoare, ananas, fructul pasiunii, malanga și carambola – fără să dea uitării condimentele, scorțișoara, colombo, șofranul, vanilia, piperul de Jamaica și curry-ul, ale căror miresme amestecate întârâtau simțurile –, fără să dea uitării punciul și siropurile, zaharicalele și împletiturile de nuiele, florile, papagalii și măturile –, fără să dea uitării poțiunile, ape ale izbăvirii și ale fidelității, ale bogăției sau ale iubirii fără de sfârșit și alte filtre vrăjite menite să vindece toate relele din lume. O visa în fiecare noapte și toate aceste filme onirice a căror protagonistă era Ségolène se depliau pe fundalul întregului ținut Guadelupa, cu drumurile sale sinuoase și cu câmpiile acoperite de trestie-de-zahăr, cu junglele cu poteci abrupte pe care creșteau ferigi uriașe și constelații de orhidee, cu munții cu tâmple verzi și frunți brumate, cu obraji acoperiți cu mușchi de care atârnau mătănii de torenți și de cascade. Și totul culmina cu priveliștea vulcanului La Soufrière, adormit, dar veșnic amenințător, și cu satele luminate, cu acoperișuri de tablă roșie, cu cimitire în care mormintele se înșirau, împodobite cu cochilii, precum carourile albe și negre pe o tablă de șah. Mai era carnavalul, cu muzica, cu toți aceia care loveau ritmic în *gwoka*, cu drăcoaicele îmbrăcate-n roșu din cap până-n picioare și cu alți dansatori în costume pestrițe fremătând în ritmul tobelor *bola* în timp ce romul curgea gârlă. Mai erau fructele de guava, paletuvierii și mangrovele, insulele și insulițele, diavolii de mare care înotau abia atingând suprafața apei, dantelăria coralilor, feluriții pești tropicali și peștii zburători, pescarii insulelor Les Saintes cu creștetele împodobite cu pălării *salako*, cârpindu-și năvoadele, coastele de calcar de la nord de Basse Terre pe care oceanul le pedepsea crestându-le, apoi, imediat, golfulețele surprinzător de liniștite, plajele blonde și Ségolène, care se scălda în undele mării, opaline precum ochii ei, și soarele, care se năpustea să o ia din nou în stăpânire de îndată ce ieșea din valuri ca o nouă Venus ce redobândea plaja, străbătând-o cu pas ușor, dezgolită și totuși sfioasă, cu apa scânteindu-i sânii ca o puzderie de mărgăritare, șiroindu-i prin puful auriu al pântecului.

Bilodo visa și nu-și mai dorea nimic altceva; nu voia decât să continue așa, să savureze iar și iar plăsmuirile orbitoare și viziunile extatice pe care le trezeau în el cuvintele lui Ségolène. Tot ce-și dorea era ca acest agreabil statu-quo să persiste, ca nimic să nu vină să-i tulbure preafericita serenitate. Și așa a și fost, până în ziua fatidică a accidentului.

Cinci

În dimineața aceea de sfârșit de august, aerul mirosea a furtună. În depărtare, cerul tuna și fulgera, însă nu se hotăra să plouă ce îi apăsa pe suflet. Ceea ce nu avea nicidecum darul să îl tulbure pe Bilodo, care nutrea o credință profundă în etanșeitatea robustului său impermeabil de serviciu. Cu un pas căruia nici cea mai cruntă monotonie din lume nu i-ar fi putut birui hotărârea, mărșăluia pe Strada Fagilor, ținând piept scărilor una după alta. Când, deodată, dădu nas în nas cu prietenul său, Robert, care trebăluia de zor, transferându-și în camionetă conținutul unei cutii poștale. Așa o întâlnire constituia o raritate, pentru că ora ridicării corespondenței din numita cutie o preceda pe cea la care Bilodo trecea de obicei pe acolo, așa că Robert îi explică lui Bilodo că se trezise cu întârziere, după o noapte tumultuoasă cu o anume Brenda, o fată de vis pe care o întâlnise într-un bar. Saluturile odată rostite și alte semne ale camaraderiei manifestate, Bilodo vru să își vadă de drum, dar Robert îl reținu, căci avea încă multe de povestit despre flacăra lui nou-nouță. Așa că îi propuse lui Bilodo o întâlnire în patru, chiar în seara aceea, cu Brenda și cu încă o colegă de-ale ei care avea, zice-se, un considerabil potențial erotic. Bilodo suspină, căci abnegația cu care Robert încerca să îi găsească o partidă îl sâcâia. Factorul poștal îi dezaproba interminabilul celibat, situație pe care o socotea antiigienică, așa că îl poreclise, ironic, „Libido". Arogându-și rolul de mijlocitor, Robert se căznea să îl cupleze pe Bilodo cu tot ce mișcă, înscriindu-l fără știința lui pe site-uri matrimoniale și publicând în paginile roz ale ziarelor, în numele lui, anunțuri cât se poate de credibile, însoțite de numărul lui. Toate aceste gesturi îl stânjeneau pe Bilodo, care nu mai îndrăznea să răspundă când suna telefonul, așa că avea căsuța vocală veșnic plină, dar nu se supăra niciodată pe Robert, pentru că știa că astfel de inițiative erau mânate de bune intenții. Oare nu ca să-l ajute își dădea silința factorul poștal? Ca mai mereu, Robert exagera – era tipic caracterului său –, dar nu rămânea el, în pofida a tot și a toate, cel mai bun prieten pe care îl avea pe lume? Bilodo se străduia să îl iubească așa cum era el, cu vulgaritatea lui, cu egoismul, cu ipocrizia, cu oportunismul, cu mitomania și cu respirația urât mirositoare. Dar oricât de dispus era să îi ierte lui Robert măruntele defecte de caracter, nimic nu detesta mai mult decât genul acela de *ménage à trois* ilicit la care avea pretenția să-l invite. Și cum Robert nu era genul care să accepte cu ușurință un refuz, trebuia să inventeze foarte repede un pretext convingător, o scuză care să nici

nu pară prea neplăcută. Și tocmai așa ceva se căznea Bilodo să găsească atunci când izbucni furtuna.

Trăsnetul trosni ca și cum cineva le-ar fi desfăcut deasupra creștetelor o pungă uriașă de chipsuri. Fulgerul despică cerul. Se porni o ploaie torențială, din pricina căreia nu se mai distingea nimic la distanță de câțiva metri. În pripă, Robert își azvârli geanta în camionetă și îl invită pe Bilodo să se adăpostească și el înăuntru. Socotind că, într-adevăr, era mai bine să lase furtuna să treacă, poștașul acceptă și ocoli vehiculul, ca să urce. Însă chiar atunci îi atrase atenția un strigăt, care venea de peste drum. Întorcându-se, Bilodo îl zări pe Grandpré, corespondentul lui Ségolène, bărbatul îmbrăcat în veșnicul halat de casă, care se afla în balconul său de la etajul al doilea, chiar în față. Deschizând o umbrelă, Grandpré se năpusti în jos pe scări, fluturând o scrisoare pe care, fără urmă de îndoială, voia să o expedieze înainte ca Robert să plece. Bilodo îl văzu repezindu-se imprudent pe șosea, care ajunsese deja ca un râu învolburat. Uitând să se asigure dacă avea sau nu cale liberă, Grandpré alergă spre ei, strigându-i din depărtare, rugându-i să aștepte, așa că nu văzu venind spre el camionul care străbătea ploaia torențială cu prea mare viteză. Bilodo făcu un gest, lansând în direcția lui Grandpré un vag avertisment în timp ce claxonul camionului mugi, dar era prea târziu; frânele scrâșniră, roțile alunecară pe șoseaua udă, apoi – șah mat. Vehiculul păru să se oprească instantaneu, ca și cum toată energia sa cinetică i s-ar fi transferat lui Grandpré, care fu catapultat prin aer ca o uriașă păpușă din cârpe și se zdrobi de marginea trotuarului, zece metri mai încolo, cu un zgomot flasc.

Mașinile opriră. Universul păru să încremenească. Vreme de o clipă nu se mai auzi nimic altceva în afară de torsul motoarelor încetinind, sfârâitul ploii măcinând bitumul asfaltului și bătând darabana pe caroserii. Grandpré nu mai era decât o masă informă pe care am fi putut-o lua la fel de bine drept un braț de lenjerie rătăcită cine știe de pe unde, asta dacă n-ar fi fost acele smucituri și spasme oribile care îi scuturau trupul. Robert fu primul care reacționă. Înaintă. Bilodo îl urmă și îngenunchează amândoi la căpătâiul lui Grandpré, care zăcea zdrobit, cu membrele contorsionate în unghiuri absurde, cu barba stufoasă pătată de un sânge gros pe care ploaia, deși deasă, nu reușise să îl spele. Bietul individ era conștient. Se holbă la Robert, apoi la Bilodo, cu aerul înmărmurit al celui căruia nu îi vine să creadă, cu pleoapele zbătându-i-se precum aripile îngemănate ale fluturilor, cu privirea înecată de șiroaie. În mâna dreaptă ținea încă acea scrisoare pe care voise atât de mult să o expedieze. Bilodo văzu că îi era adresată lui Ségolène.

Spre canalizare se învolburau ape sângerii. N-avea să scape. Căuta cu disperare să-și recapete suflul și Bilodo crezu că atât îi fusese, că avea să-și dea ultima suflare, însă chiar atunci pe Grandpré îl apucă un sughiț bizar. Stupefiat, Bilodo își dădu seama că muribundul râdea. Da, da, chiar râs era acela, un râs răgușit și gol, decolorat, spectral. Străbătut de un tremur violent, Bilodo constată că nu era singurul: și ceilalți de față păreau la fel de năuciți de acel râs sinistru, care țâșnea dintr-un gâtlej pe ducă.

Grandpré mai râse încă puțin, ca la o glumă dureroasă, apoi încetă, sugrumat de un acces de tuse, împroșcând în jur cu stropi stacojii. Întorcându-și capul cu greu, mai privi o dată acea scrisoare însângerată pe care o ținea în mână și degetele i se crispară pe plic. Grandpré închise ochii și își încleștă dinții, părând să își concentreze toată forța rămasă în acea ultimă expresie a voinței, în acel ultim gest de a ține scrisoarea, apoi imediat vorbi, pronunță câteva cuvinte, însă atât de stins, că numai Bilodo și Robert, care erau aplecați deasupra lui, le putură auzi: murmură ceva indistinct care suna ca „E sub…". Apoi sfârșitul veni subit. Pleoapele i se căscară și pupilele i se dilatară, sticloase. Ochii lui Grandpré fură năpădiți de ploaie și în ele se formară niște lacuri minuscule, în timp ce în spațiul dintre urechile lui Bilodo planau în continuare, enigmatice, ultimele sale cuvinte. Ce însemna acel „E sub"? Ce voise să spună mortul? Bilodo fu încercat de ispita de a ridica de la pământ cadavrul, ca să verifice dacă nu cumva era ceva sub el, apoi se întrebă dacă interpretase corect cuvintele defunctului: având în vedere gemetele de durere care le însoțiseră, nu cumva ar fi trebuit să înțeleagă, mai degrabă, „În sus", aluzie la acel ultim salt în necunoscut, la acel plonjeu iminent în lumea de dincolo, pe care muribundul se pregătea să îl facă în mod conștient?

Numai atunci realiză Bilodo că scrisoarea nu mai era în mâna mortului. Probabil că strânsoarea lui Grandpré slăbise în clipa de prag și scrisoarea alunecase în canalizare, purtată de îndată de curentul rapid. Bilodo o zări luând-o la vale printre picioare de gură-cască, aspirată în afara cercului funebru de către apele care se învârtoșeau grăbite înspre cascada unui grătar de canalizare. Îngrozit, se grăbi îmbulzindu-se printre toți spectatorii dramei, știind că trebuia să prindă acea scrisoare cu orice preț. Alergă, se aplecă, întinse mâna ca s-o prindă, își simți brațul alungindu-se, degetele întinzându-se peste măsură și atingând-o… însă o milisecundă prea târziu: scrisoarea dispăru, înghițită de canalizare. Purtat de elan, se sforță și bâjbâi dincolo de grătar, prin apa rece, smulgându-l și ridicându-l în aer. Chiar atunci, un fulger brăzdă cerul și în aceeași clipă Bilodo fu străbătut de o revelație la fel de fulgurantă: cu dispariția acestei scrisori, pierdută în măruntaiele orașului, singura lui legătură cu Ségolène tocmai se destrămase.

Șase

A doua zi, când ieși pe stradă, Bilodo era într-o dispoziție funestă. I se părea că până și soarele purta doliu și nu dădea decât o lumină rece, ca de film vechi în alb și negru. Ajungând pe Strada Fagilor, se opri pe trotuar, chiar acolo unde căzuse Grandpré, și fu tulburat să constate că la fața locului nu mai persista nicio urmă a dramei, nici măcar cea mai mică pată de sânge. Ploaia spălase tot. Bilodo era bântuit de imaginea stăruitoare a scrisorii înghițite de scurgere. Își purta pică sieși pentru că nu fusese mai iute. Ce mult și-ar fi dorit să o fi putut prinde, să o fi citit și așa să fi știut cel puțin ce îi scria Grandpré lui Ségolène. Ar fi expediat-o mai apoi? Fără îndoială, chiar dacă asta ar fi însemnat doar să amâne implacabilul. Dar nu mai avea niciun rost să se gândească. Ségolène n-avea să primească niciodată acea scrisoare; așadar nici nu avea să răspundă, prin urmare Bilodo nu avea să îi mai citească niciodată poemele. Moartea lui Grandpré trâmbițase sfârșitul acestei neprețuite corespondențe, sarea vieții lui Bilodo. Să fi existat, oare, ceva mai înspăimântător decât neputința?

Puțin după aceea, parcurgând strada în sens invers, Bilodo ajunse în fața ușii defunctului și împinse prin fantă obișnuitele facturi și circulare, deși știa prea bine că era inutil, pentru că, oricum, corespondența nu avea decât să se adune de partea cealaltă până când, eventual, le va sosi la Poștă o „Cerere de întrerupere a serviciilor". Cu un aer meditativ, vizită în închipuire acest apartament necunoscut unde domnea de acum liniștea și unde timpul încremenise, unde pentru trecerea lui Grandpré prin această lume nu rămăseseră drept mărturie decât vreo câteva obiecte și piese de mobilier răzlețe, câteva haine atârnate pe umerașe nemișcate, câteva fotografii, câteva rânduri așternute pe hârtie.

Moartea lui Grandpré nu trezi cine știe ce emoții prin cartier, pentru că oamenii abia dacă îl cunoscuseră. La Madelinot, Tania depuse o garoafă pe masa la care obișnuia să se așeze defunctul atunci când venea să bea o cafea. Și cu asta, basta. Deci așa trecem prin viață, constată Bilodo: la întâmplare, fără să stârnim vârtejuri, fără să dăinuie vreo dâră-n urma noastră, la fel cum trece o rândunică pe cer sau la fel cum e strivită o veveriță pe carosabil, din neatenție.

Asta era.

Nimic nu părea să se fi schimbat. Bilodo se trezea în zori și se ducea la lucru, prânzea la Madelinot, apoi se întorcea acasă. Viața lui părea să își urmeze cursul netulburat. Dar nu era decât o aparență, căci dincolo de suprafața acestei mări liniștite a rutinei de zi cu zi, se petrecea o schimbare subtilă de care abia dacă avea habar. La început n-a fost decât un soi de oboseală, o stare de melancolie pentru care dădea vina pe schimbarea de anotimp și pe scurtarea zilelor, care prevestea sosirea toamnei. Dar pe urmă au început să se manifeste simptomele unei stări de rău mult mai profunde: într-o seară, în timp ce se îndeletnicea cu vechile sale corespondențe clandestine, Bilodo își dădu seama că această activitate, altădată atât de pasionantă, devenise, brusc, cu totul anodină. Teleromanul său preferat fâsâia, niciuna dintre intrigi nu-i mai stârnea interesul. Dramele celorlalți nu mai reușeau să îl fascineze. A doua zi, la Centrul de triere, descoperi că era incapabil să claseze corespondența după metoda lui obișnuită: pentru că rata o țintă din două, fu nevoit să procedeze în maniera convențională. Ieși cu douăzeci de minute întârziere, sperând că aerul tare al dimineții avea să îl revigoreze, dar începu să se simtă slăbit după ce mersese pe jos numai trei nenorociți de kilometri. Iar când a trebuit să își măsoare puterile cu scările de pe Strada Fagilor, a fost și mai rău: nu urcase decât douăzeci și patru când a trebuit să se oprească și să-și recapete răsuflarea și nu a ajuns la capătul lor decât cu prețul unui uriaș efort de voință, după ce își acordase nici mai mult, nici mai puțin de șase pauze. Ce i se întâmpla oare? Luase gripă?

Ajuns la Madelinot, își dădu seama că el, care de obicei înfuleca tot din farfurie, nu avea deloc poftă de mâncare. Așa că nu-și comandă decât o supă de legume, pe care nici măcar n-o termină. Renunțând să își scoată din geantă materialele pentru caligrafie – până și asta îl lăsa rece –, își reluă de îndată turul, sperând să recupereze timpul pierdut. Se găsea într-o stare de rară confuzie. Neatent, preocupat nici el nu știa bine de ce anume, trecu pe roșu într-o intersecție și fu gata-gata să fie luat pe capotă de o mașină. Dar nici nu scăpă bine de Caribda, că dădu peste Scila: puțin după aceea, în timp ce introducea pliantele în cutia poștală a unei case, Bilodo fu luat prin surprindere de un câine în lanț. Chior și, pe deasupra, pe nume Polifem, după cum anunța plăcuța de pe cușca lui, animalul îl mușcă cu cruzime de buca dreaptă și nu consimți să-i dea drumul decât după ce stăpânul său, alertat de urlete, îl forță cu câteva lopeți strașnice pe spinare. Uite ce se întâmplă când zeii îți sunt potrivnici!

Chestiunea cu câinele fu reglată, vaccinul antirabic fu administrat și rana lui Bilodo pansată, după șase ore petrecute la Urgență; când, în sfârșit, această deplorabilă odisee se încheie, era deja târziu. Pe drumul de întoarcere, în taxi, lui Bilodo îi venea să dea de pământ cu toți și cu toate, dispoziție violentă care nu făcea decât să îi acutizeze durerile și așa ascuțite din picior. Avea chef să se revolte, dar cu ce puteri să poată birui el blestemul care se abătuse cu îndârjire asupra lui în această zi în care toate îi mergeau pe

dos? Ajuns acasă, descuie ușa coconului său și șchiopătă în lungul și în latul camerei de zi, căutând o supapă pentru mânia care îl rodea, apoi deschise calculatorul și se apucă să își verse furia pe maleficii insurgenți de pe planeta Xion. Maltratându-și de-a dreptul consola, masacră legiuni întregi de creaturi tentaculare, ajunse la nivelul cel mai de sus al jocului și înregistră un punctaj record, însă nici așa nu reuși să potolească furia care îi măcina măruntaiele. În cele din urmă, extenuat, se duse la culcare și găsi un strop de liniște în contemplarea fotografiei lui Ségolène. Și-o închipuia pe frumoasa din Guadelupa deschizându-și în fiecare dimineață cutia poștală, în speranța de a găsi acel răspuns de la Grandpré care nu mai sosea. Îl străbătu gândul fugar de a-i scrie, ca s-o anunțe de moartea corespondentului ei, însă așa ceva era în mod evident imposibil, căci ar fi trebuit să se dea de gol și să își mărturisească vinovata indiscreție. Cât avea să mai aștepte Ségolène până să se resemneze?

Se aflau în bătaia furtunii, pe Strada Fagilor, imediat după accident, însă în locul lui Grandpré, pe asfaltul ud se zvârcolea ea, Ségolène, însângerată, în agonie. Tânăra întindea către Bilodo o mână tremurătoare, implorându-l să n-o dea uitării… și atunci sări din pat, gâfâind, cuprins de frisoane, smulgându-se cu greu din coșmarul persistent și reconectându-se anevoie la realitate, cu imagini morbide încă stăruindu-i pe retină. În încercarea de a-și alunga angoasa, Bilodo se înconjură de haikuurile lui Ségolène, formând în jurul lui un cerc apărător împotriva tenebrelor colcăitoare. Începu să le citească cu voce tare, ca și cum ar fi fost niște incantații menite să îl ocrotească, însă asta nu făcu decât să îi adâncească tulburarea, căci cuvintele se îndărătniceau și din ele întârzia să apară muzica mult așteptată: odată rostite, noaptea le sorbea și priveliștile reconfortante pe care ar fi trebuit să le trezească nu-și mai făceau apariția. Deodată, haikuurile se dovedeau sterile; înșirate pe foile lor întocmai ca niște flori veștede într-un ierbar, zăceau lipsite de viață și nu răspândeau nimic mai mult decât un parfum desuet.

Bilodo agită foile, sperând ca astfel să le retrezească farmecul, însă nu reuși decât să le mototolească. Până și cuvintele lui Ségolène îl lăsau indiferent. În clipa aceea, pentru prima oară în viața lui, prima oară cu adevărat, se simți apăsat de singurătate. Era ca și cum l-ar fi acoperit un val uriaș, făcându-l să alunece în el însuși și scufundându-l până în străfundurile abisului, acolo unde se căsca o prăpastie monstruoasă, o imensă gură de canalizare către care îl târa un vârtej căruia nu i se putea împotrivi, deși căuta cu disperare ceva de care să se agațe, jupuit până la suflet. Dovedind o stranie luciditate, Bilodo știu atunci că nu putea să își continue existența fără Ségolène, că nu putea supraviețui, că nimic n-o să mai prezinte vreun sens sau vreun interes pentru el, că nu va mai cunoaște vreodată nici frumusețea, nici dorința, că seninătatea avea să devină un concept abstract, din rândul sentimentelor improbabile, și că el însuși nu avea să mai fie decât o epavă, un vas fantomă fără propulsie și fără cârmaci, pe care curenții vitregi aveau să-l poarte la întâmplare până în ziua în care, în sfârșit, algele aveau să îl încetinească, apoi să îl oprească și să îl năpădească, luându-i puntea cu asalt și sfârșind

prin a-l împresura atât de tare, încât avea să dispară, înghițit în hățișul lor.

Deplorabilă perspectivă. Oare povestea avea să se încheie atât de stupid? Oare n-ar fi trebuit Bilodo să reacționeze, să încerce să facă ceva, orice? Era cu putință să scape de naufragiu? Oare exista o geamandură de care să se agațe, o cale de a înfrânge neputința, un mijloc oarecare de a conjura sorții și de a împiedica smulgerea lui Ségolène din viața lui?

Chiar atunci, pradă celei mai adânci suferințe, lui Bilodo îi veni ideea.

Era o idee strălucită, originală, genială, atât de curajoasă… încât Bilodo se grăbi să-i pună capacul la loc. Căci era prea nebunească, periculoasă într-un fel mult prea absurd, mult prea riscantă și oricum impracticabilă, asta fără nicio-ndoială. O idee extravagantă și nesănătoasă, pe care numai un zănatic ar fi putut-o lua în serios, pe care se hotărî s-o respingă și s-o dea uitării cât mai repede cu putință, de teamă să nu capete putere. Vrând să se gândească la altceva, Bilodo își înșfăcă hotărât consola și se lansă într-un atac violent împotriva insurgenților de pe Xion, dar ideea nu se dădea bătută cu una, cu două, ci continua să zgârie cu unghiile pe sub lespede, cerând să i se îngăduie să țâșnească. În cele din urmă, Bilodo capitulă și îi acordă o a doua șansă.

Una peste alta, parcă nici nu era chiar atât de lipsită de bun-simț ideea asta. Înspăimântătoare, cu siguranță, și, după toate calculele, periculoasă. Dar poate că nu chiar irealizabilă. Dacă exista o șansă de a reînnoda firul și de a regăsi drumul care ducea la Ségolène, atunci aceea era, fără urmă de îndoială. Și în timp ce soarele se ridica, spălăcit, deasupra orizontului, Bilodo ridică și el capul, înțelegând că nu avea de ales. Trebuia măcar să încerce.

Șapte

Trosnitura geamului fu înăbușită de țesătura groasă de lână. Ascuțindu-și simțurile, Bilodo iscodi dacă nu cumva reacționase cineva pe la ușile sau prin balcoanele învecinate și cercetă întunecimile străduței de dedesubt, dar nimic nu se clinti. Apăsă geamul făcut țăndări și cioburile căzură pe dinăuntru. Vârând mâna prin gaura astfel creată, Bilodo găsi zăvorul și se grăbi să intre, apoi trase ușa după el. Ușa apartamentului lui Grandpré, intrarea dinspre alee. Pătrunsese. Îndrăznise.

Un miros dulceag îi pișcă nările. Se afla în bucătărie. Își aprinse lanterna de buzunar și înaintă, cât de ușor putu, străduindu-se să plutească pe deasupra plăcilor scârțâitoare ale parchetului. În cameră nu existau nici masă și nici scaune. Mirosul venea dinspre blatul de bucătărie, pe care o chestie dată uitării se descompunea în ambalajul ei – cine știe, poate niște pește. Părăsind bucătăria, Bilodo se aventură pe hol, a cărui dușumea era acoperită cu un material moale, nu chiar o mochetă, ci un fel de saltea subțire care, după câte se părea, îmbrăca și podelele celorlalte încăperi. Holul era străpuns de trei uși. Prima scotea la iveală o cameră, iar a doua, o baie micuță. În față se deschidea camera de zi, pe care o împărțea în două un soi de paravan mare. Ocolind o sculptură scundă și bizară, Bilodo trecu de partea cealaltă a peretelui despărțitor și ajunse în fața unui birou, lângă care se afla un fotoliu cu rotițe. Asigurându-se mai întâi că storurile erau trase, luă loc în fotoliu.

Raza lanternei de buzunar survolă biroul, dând la iveală un calculator, un calendar, câteva bibelouri, un dicționar, stilouri, precum și felurite hârtii. Cercetându-le pe acestea din urmă, Bilodo găsi imediat lucrurile pentru care venise: pagini de manuscris redactate de o mână care nu ar fi putut fi decât a lui Grandpré. În primul sertar făcu o descoperire care îl însufleți încă și mai tare: poeme scrise de mână de către defunct, haikuuri. Un teanc întreg. Și chiar alături, Bilodo le descoperi pe cele ale lui Ségolène, haikuurile originale, din care el nu avea decât copiile. Și fotografia ei, de asemenea! Gâtuit de emoție, Bilodo admiră acel surâs care îi dezmierda sufletul, acea privire dulce și migdalată care îl făcea să viseze atât, apoi trase adânc în piept mirosul acelor foi binecuvântate care se aflaseră cândva în mâna lui Ségolène și care îi păstrau încă parfumul. Le îmbrățișă. Un asemenea moment de fericire pură putea să justifice de unul singur toate riscurile pe care și le asumase. Dar nu se opri acolo: continuându-și săpăturile, Bilodo exploră și celelalte sertare. Mai mult decât orice, spera să pună mâna

pe ciorna celei din urmă scrisori a lui Grandpré, cea pe care gura de canal o înghiţise cu atâta josnicie, căci ea era scopul ultim al expediţiei sale. Dar nu avu timp să îşi ducă cercetările prea departe, căci auzi nişte voci răsunând afară, vocile unor oameni care discutau pe scară. Bilodo se ridică dintr-un salt şi stinse lanterna. Să fi fost nişte simpli vecini care urcau la un etaj superior? Sau era poliţia, care venea să-l înhaţe pe mizerabilul spărgător care devenise? Nici vorbă să aştepte ca să afle: Bilodo îşi îndesă în haină câte hârtii putu şi o luă la fugă, izbind în trecere nenorocita de sculptură care trona în camera de zi. Scăpă prin dos, goni în jos pe scări, apoi se aruncă cu viteza sunetului spre ieşirea care dădea în alee. Îşi îngădui să încetinească numai două rânduri de case mai încolo, când fu sigur că nimeni nu îl urmărea. Se forţă să calce cât mai natural cu putinţă, ca să nu atragă atenţia, dar inima continua să îi salte, izbindu-i în piept ca într-o tobă.

❧

După un duş îndelungat, menit să spele sudorile fărădelegii, Bilodo se aşeză la masă şi reluă lectura haikuurilor lui Ségolène. Constată cu încântare că micile poeme îşi recăpătaseră întreaga vitalitate. Apoi, cu discreta complicitate a lui Bill, făcu inventarul celorlalte hârtii furate, acordând atenţie în mod special haikuurilor lui Grandpré, găsind confirmarea a ceea ce bănuia de multă vreme: cei doi se dedicau – se dedicaseră – unui soi de schimb poetic. Totuşi, haikuurile lui Grandpré păreau destul de diferite de cele ale lui Ségolène, nu în formă, ci în spirit:

Volbura apei
izbindu-se de stâncă
timp rostogolit

Smog peste oraş
prea mult fumează
emfizemu-i garantat

Ridică valuri
spulberă păduri
stârnesc murmur în pământ

Nu-i fraier iepurele
ţuşti! – din gaură
pe unde nu te-aştepţi

Străpungând zarea
privesc prin decor
îmbrăţişez Moartea

Era o poezie mai sumbră decât cea a lui Ségolène, mai dramatică, totuşi la fel de

evocatoare: chiar dacă printr-o lentilă întunecată, și haikuurile lui Grandpré te făceau să vezi lucruri. Erau aproape o sută. Necazul era că lipsea orice formă de numerotare. Nimic nu indica în ce ordine fuseseră scrise ori expediate lui Ségolène. Nu exista niciun indiciu în funcție de care să se poată stabili care anume fusese ultimul, acela care nu mai ajunsese la destinatară.

Bilodo așează pe noptieră originalul fotografiei lui Ségolène, apoi, întinzându-se pe întuneric, se întrebă ce avea de făcut acum, că prima etapă a planului său fusese bifată. Să treacă la a doua? Oare avea să îndrăznească să meargă până la capăt cu demențiala sa idee?

Adormi și avu un vis straniu. Îl visă pe Gaston Grandpré, care agoniza în mijlocul Străzii Fagilor, redobândindu-și astfel ipostaza din realitate. Doar că muribundul nu părea să sufere deloc; ba dimpotrivă, părea să se amuze copios și chiar îi făcu cu ochiul lui Bilodo, complice.

Trezindu-se odată cu răsăritul, Bilodo se hotărî să meargă până la capăt. Pentru prima oară în cinci ani, telefonă la Poștă ca să anunțe că era bolnav, apoi, fără să mai zăbovească nici măcar preț de o cafea, se aplecă asupra hârtiilor lui Grandpré și îi studie scrisul, punându-și la bătaie toată experiența de caligraf.

Examinarea amănunțită a mostrelor de scris ale defunctului scoase curând la iveală un detaliu insolit: cam peste tot pe foi, ba uneori drept în mijlocul unui poem, se regăsea desenat un simbol aparte; era vorba despre un cerc mai mult sau mai puțin decorat cu înfloriturі – să fi fost oare un „O“ stilizat? –, pe care autorul, după câte se pare, avusese mania de a-l mâzgăli ici și colo. Avea acest „O“ vreo semnificație anume? Bilodo nu putea decât să presupună. Grafia însăși era interesantă, amplă și energică. Urma instrumentului de scris era puternică și colțuroasă, înlănțuind cu îndrăzneală litere regulate și cursive, lăsând o dâră adâncă pe suprafața hârtiei. Era, cumva, genul de scris viril pe care lui Bilodo i-ar fi plăcut să îl aibă. În orice caz, se simțea în stare să îl imite: alegând un stilou aidoma celui folosit de Grandpré, făcu niște prime încercări, copiind cu o mână șovăielnică anumite fragmente din poemele defunctului.

Primul bloc de hârtii fu epuizat puțin înainte de ora amiezii. Prânzul lui Bilodo fu alcătuit dintr-o cutie de sardine pe care o consumă din picioare, călcând absent pe foile mototolite. Se reapucă de treabă, lucră până la apusul soarelui, apoi trebui să se oprească din pricina unei dureri ascuțite. Masându-și pumnul dureros, avu un moment de descurajare și vru s-o lase baltă, apoi se reînsufleți la gândul că Ségolène aștepta acolo, pe insula ei, și își luă din nou penița, mânuind-o mânat de o hotărâre nouă. Noaptea se lăsase de mult atunci când Bilodo se consideră, în sfârșit, satisfăcut; ajunsese să imite scrisul de mână al mortului în chip îndeajuns de mulțumitor. Cea de a doua parte a planului său era astfel împlinită, însă Bilodo se feri să braveze, pregătindu-se mai degrabă să înfrunte următoarea provocare, una de anvergură. Căci caligrafia nu era totul; mai trebuia să știe și ce anume să scrie.

Până atunci evitase înadins să se gândească la asta, preferând să se concentreze pe

latura tehnică a sarcinii, însă nu mai putea să amâne. Foarte frumos, nu-i vorbă, că imita grafia lui Grandpré, dar esențial era să scrie nu cum, ci ceea ce ar fi scris Grandpré. De acum, Bilodo trebuia să se aventureze pe acest straniu tărâm al poeziei și să răzbească prin hățișurile lui, pentru a compune un haiku adevărat, unul care să treacă drept autentic în ochii lui Ségolène.

Talentul lui de a se strecura în cuvintele altcuiva nu se dovedi de niciun folos în această situație: la ivirea zorilor, nu reușise să scrie decât „apa", cuvânt unic care îi amintea de ultimul haiku al lui Ségolène, cel cu bebelușul acvatic, și la care nu găsea nimic inteligent de adăugat. Desigur, i se puteau alătura o varietate de însușiri: apă limpede, apă repede, apă adormită, dar să fi fost asta într-adevăr poetic? Își petrecu orele târzii ale dimineții într-o stare de amețeală, străduindu-se să pună pe lângă „apa" lui ceva care să îi adauge un strop de transcendență. Apă vie? Apă curgătoare? Apă minerală?

Apă de izvor?

Îngăduindu-și o scurtă siestă, Bilodo visă că se îneca. Se trezi tocmai la timp ca să își facă plinul de oxigen și se așeză din nou dinaintea foii albe. Apă de spălat vasele? Apă sfințită? Apă de toaletă? Ape și păduri?

A se arunca în apă?

A merge pe apă?

Apoi, lăsându-se răpit de acrobațiile lui Bill, care înota în bolul lui, se salvă, scriind: „Pește în apă." Era deja un vers de cinci silabe. Aproape o treime din terțină.

Bilodo examină cuvintele cu un ochi critic, apoi șterse totul.

Trei cuvinte, și niciunul care să-l mulțumească. Într-un așa ritm, prima zi a lui aprilie avea să-l prindă în același stadiu.

Trebuia neapărat să grăbească lucrurile. Cum faci ca să devii poet? Se putea învăța așa ceva? Exista oare un curs introductiv de haiku? În Pagini Aurii nu se găsea înscrisă nicio școală de poezie; la cine să apelezi în caz de urgență? La Ambasada Japoniei? Cel puțin, un lucru era limpede: Bilodo trebuia să se informeze mai mult cu privire la aceste nesuferite de haikuuri.

Opt

Luând la mână secțiunea „Literatură japoneză“ de la Biblioteca Centrală, Bilodo dădu peste câteva lucrări foarte instructive, așa că nu dură mult până când află tot ceea ce își dorise vreodată să știe despre haikuuri, dar nu îndrăznise să întrebe. În fond, principiul era destul de simplu: scopul haikuului era să aducă împreună imuabilul și efemerul. Un haiku izbutit conținea în mod ideal o referire la natură (*kigo*) sau la o realitate care să nu fie numai umană. Sobru, precis, dens și subtil deopotrivă, evita artificiul literar și mărcile convenționale ale genului liric, ca de pildă rima și metafora. Arta haikuului era una a instantaneității, a detaliului. Putea fi vorba despre o frântură de viață, despre o amintire, despre un vis, dar era, înainte de toate, un poem concret care se adresa simțurilor, nu ideilor.

Spiritul lui Bilodo se lumină în sfârșit. Până și acest schimb epistolar de haikuuri, la care se dedaseră Ségolène și Grandpré, căpăta de aici înainte un sens aparte: era vorba despre un *renku*, sau „poem în lanț“, o tradiție care se trăgea din jocurile literare de la Curtea imperială a Japoniei medievale.

Găsind toate aceste lucruri de-a dreptul pasionante și trezindu-i-se gustul de a vorbi despre ele, Bilodo își împărtăși descoperirile prietenului său, Robert, căruia îi citi câteva haikuuri ale lui Bashō, Buson și Issa, maeștri clasici ai genului. Dar echilibrul delicat al lui *fueki* – imuabilul, eternitatea care se întinde dincolo de noi – și al lui *ryuko* – fugitivul, efemerul care ne străbate – păru să îi scape întru totul factorului poștal, care nu trăi în preajma lor decât o formă sofisticată de masturbație intelectuală. Nu că ar fi nutrit vreo prejudecată cu privire la literatura japoneză, ba chiar dimpotrivă: Robert declară că îi plăceau *manga*, acele benzi desenate populare, dar aprecia în mod deosebit *hentai*, versiunile lor erotice, pe care i le recomandă lui Bilodo cu căldură, venindu-i în ajutor și cu un eșantion. Căutând un interlocutor mai apt căruia să îi împărtășească entuziasmul său intelectual, Bilodo își îndreptă atenția spre Tania. La început, tânăra ospătăriță nu arătă decât un vag interes, căci la Madelinot era ora de vârf, dar scânteia mult așteptată îi apăru în ochi atunci când Bilodo deschise în fața ei o carte intitulată *Haikuuri tradiționale din secolul al XVII-lea*, lucrare prețioasă împrumutată de la bibliotecă, în paginile căreia puteau fi admirate haikuuri caligrafiate în japoneza veche. Tania fu de acord că era ceva foarte frumos și foarte misterios, chiar mistic. Bilodo nu putea decât să-i dea dreptate: reunind ideograme și silabare fonetice,

grafia japoneză era prielnică densității extreme a haikuului, ajungând aproape să exprime inefabilul.

ᔓᔕ

Peștele roșu
se mișcă, face bule
înoată vioi

Era poetic? La început, Bilodo avu impresia că mersese drept la țintă – oare putea ceva să fie mai japonez decât un pește roșu? –, dar nici nu era foarte sigur. Totuși, avea sentimentul că se afla pe calea cea bună, căci „lejeritatea, sinceritatea și obiectivitatea", precum și „tandrețea față de ființele vii" se numărau printre cele mai nobile însușiri ale haikuului. Dar nu cumva subiectul în sine lăsa de dorit? Cu tot respectul datorat lui Bill, era oare peștele vietatea cea mai susceptibilă de a exprima poezia? Căutând prin bestiar ceva mai convenabil, Bilodo se gândi la pasăre, care avea deja meritul de a întrupa „lejeritatea":

Cirip, făcu pasărea
sus pe antenă
cu cerul fundal

Oare era mai bine decât cu peștele? Simțind cum îi piere toată încrederea nou dobândită, Bilodo își deplânse mediocritatea. Una era să știi din punct de vedere teoretic ce era un haiku și cu totul alta era să îl poți scrie. De altfel, calitatea literară nu era decât un aspect al problemei: dincolo de discutabila lor valoare artistică, nici haikuul cu peștele, nici cel cu pasărea nu semănau cu un poem pe care l-ar fi putut scrie Grandpré, ceea ce reprezenta defectul lor esențial. Dincolo de orice, trebuia să scrie un poem care să fie „grandpréesc". Bilodo trebuia să reușească să se strecoare cu atâta precizie în sufletul defunctului, încât Ségolène să nu bănuiască absolut nimic.

ᔓᔕ

Având de gând să îi facă lui Grandpré o analiză grafologică, Bilodo își procură o lucrare care trata respectiva știință. Pricepu de îndată că era o disciplină întemeiată pe experiență, o artă care nu se putea dobândi decât printr-o practică asiduă. Cum să distingă personalitatea lui Grandpré în puținul timp pe care îl avea la dispoziție? Seara, în timp ce buchisea manualul în fața televizorului, atenția îi fu atrasă de cuvintele unui comediant care, invitat să vorbească despre meseria lui, explica cum se pregătise să joace rolul unui cunoscut președinte, decedat cu câțiva ani mai înainte. Actorul dezvăluia că începuse prin a se interesa de gesturile mărunte ale acelui om de vază, de ticurile, maniile și obiceiurile sale, pe care se angajase să le reproducă până când acest procedeu de identificare sfârșise prin a-i revela firul interior al personajului, adevărul său profund. Fascinat, Bilodo închise tratatul de grafologie. Nu cumva tocmai găsise o

pistă promițătoare?

A doua zi, la Madelinot, în loc să se așeze la tejghea, Bilodo se instală pe banca pe care obișnuia să se așeze Grandpré și ceru să i se aducă ceea ce comanda de regulă defunctul. Perplexă, Tania îi puse dinainte un sendviș cu roșii pe care îl mâncă apreciind priveliștea nouă pe care perspectiva inedită i-o oferea nu numai asupra restaurantului, ci și asupra străzii. După cină, împingând mai departe exercițiul, Bilodo își continuă călătoria încercând să-și închipuie că era Grandpré și observă cu atenție lumea din jurul lui, notând orice incident, orice detaliu susceptibil de a-i oferi materie primă pentru un haiku. De pildă, miriapodul care se târa pe trotuar, bolta ajurată pe care o formau crengile arborilor întrepătrunse deasupra străzii, veverițele care se ciorovăiau printre picioarele unei bănci din parc sau lenjeria trandafirie de damă, agățată de o sfoară de rufe, prin care se strecura vântul: nu erau prin preajmă destule lucruri din care să facă poezii? Intrând pe Strada Fagilor, Bilodo o parcurse încet, străduindu-se să o privească prin ochii lui Grandpré, să simtă ceea ce ar fi simțit celălalt. Și lucrurile se petrecură de așa natură încât, odată ajuns în fața apartamentului devastat în încercarea de a pătrunde în universul interior al celui care nu mai era printre cei vii, adevăratul mijloc de a accede acolo i se dezvălui dintr-odată, sub forma unui panou. Un panou în negru și roșu, lipit cu scotch de fereastră, pe care se putea citi: APARTAMENT DE ÎNCHIRIAT.

Bilodo o găsi pe proprietara imobilului în grădina ei minusculă. Era o doamnă îngrijită și suspicioasă, pe care uniforma lui Bilodo păru să o convingă. Abandonându-și temporar legumele, doamna Brochu îl conduse la etajul al doilea și îi deschise ușa apartamentului prin care, spre deosebire de data trecută, pătrunse acum în deplină legalitate. Era ciudat să viziteze la lumina zilei acest loc pe care îl studiase în întuneric, pe furiș. Contrar amintirilor sinistre pe care le păstra despre el, apartamentul se dovedi agreabil, bine luminat, remarcabil mai ales prin decorațiunile tipic japoneze. Bilodo nu-și putuse da seama de asta cu prilejul ultimei sale intruziuni, când întrezărise locul doar la lumina slabă și zgârcită a unei lanterne de buzunar și prin lentila verde-albăstrie a stresului, însă mobila, storurile, corpurile de iluminat – aproape totul era de inspirație japoneză. Pentru o clipă, te-ai fi putut crede purtat în Țara Soarelui Răsare. Orișiunde se oprea, privirea întâlnea ba forma contorsionată a unui bonsai, ba o stampă, ba un bibelou, ba o statuetă înfățișând o gheișă străvezie, un bonz dolofan surâzând cu un aer ager sau un samurai suspicios agitându-și sabia. Acele covoare matlasate pe care lui Bilodo i se păruse atât de ciudat să pășească erau în realitate rogojini tatami, asamblate pe podea ca și cum ar fi fost piesele unui puzzle uriaș. Cât despre chestia aceea – obiectul bizar pe care îl răsturnase în fugă spre ieșire –, era o superbă măsuță din lemn prețios, sculptată delicat în forma unei frunze aplecate pe tija ei, care folosea, probabil, la servirea ceaiului. Biroul, singura tușă occidentală din încăpere, era flancat de etajere mari înțesate cu cărți, câtă vreme cea de a doua zonă a camerei de zi, separată de prima printr-un paravan de hârtie pe care era pictat un peisaj de munte împodobit cu cireși în floare, probabil că ținea loc de sufragerie și nu conținea decât o masă joasă, înconjurată de perne brodate, pe care se găsea o micuță grădină zen.

Dormitorul era mobilat sobru cu un futon japonez și cu un dulap ale cărui uși glisante, împodobite cu oglinzi mari, reflectau imaginea privitorului din cap până-n picioare. Cât despre baie, conținea o cadă micuță și ciudată din lemn, un soi de cuvă înaltă și strâmtă care se găsea instalată direct în cealaltă, în cada obișnuită, pentru a înlesni evacuarea, fără îndoială.

Așadar, Grandpré fusese un adept al artei japoneze de a trăi. Nimic uimitor pentru așa un împătimit al haikuurilor. Iar acel extravagant halat stacojiu de care nu se despărțea niciodată era, evident, un chimono, care acum probabil că zăcea prin cine știe ce dulap sinistru de la morgă, asta dacă nu cumva fusese incinerat deodată cu posesorul său.

Blatul de bucătărie era imaculat, iar mirosul de putred nu mai era perceptibil: doamna Brochu avusese grijă de asta. Cât despre ochiul de geam spart de la ușă, ei bine, și acela fusese înlocuit. Nimic nu lăsa să se întrevadă că locul fusese de curând scena unui jaf. Oarecum jenată, doamna Brochu îi mărturisi cât de surprinsă fusese să afle că precedentul locatar, acum decedat, neavând, după câte se pare, niciun părinte sau moștenitor apropiat, îi lăsase ei prin testament mobilele și toate lucrurile. Pentru

bătrâna doamnă era o bătaie de cap, fiindcă se vedea nevoită să se ocupe de ele singură, pe cheltuiala proprie, dar pentru Bilodo asta însemna o șansă nesperată: propuse să închirieze apartamentul așa cum se găsea, cu tot ceea ce conținea, tocmeală pe care doamna Brochu o acceptă cu mare bucurie.

Câteva minute mai târziu, Bilodo semnă contractul de închiriere și primi cheia noii sale locuințe. Jubila în sinea lui, încredințat că în sfârșit găsise mijlocul prin care să depășească obstacolul poetic. Ce cale mai bună de a pătrunde în tainițele sufletului lui Grandpré putea exista decât să îi exploreze habitatul natural, să trăiască așa cum trăise el? Bilodo parcurse diferitele încăperi, cuprins de un tremur de încântare dinaintea acestui bogat zăcământ de existență care nu aștepta decât să fie cercetat. Avea să sondeze peste tot, să se îmbibe cu atmosfera locurilor, să aspire până și cea mai neînsemnată mireasmă. Avea să vampirizeze aura evanescentă a înaintașului său între acei pereți, avea să afle totul despre el și astfel avea să i se strecoare în gânduri într-atât de intim, încât mai apoi avea să-i fie ușor să ghicească, să simtă ceea ce ar fi scris Grandpré.

Nouă

Bilodo nu descoperi niciun cadavru prin șifonierele lui Grandpré și nimic dubios în frigider, nimic cu adevărat remarcabil nici prin dulapurile de la bucătărie, în afară de o însemnată provizie de ceai și de mai multe sticle de saké. Totuși, în sertarele comodei găsi o cantitate impresionantă de ciorapi desperecheați, la fel și în coșul de rufe, ceea ce îl făcu să se întrebe cum anume avea această enigmă mirositoare să îi dezvăluie psihologia defunctului: oare Grandpré șterpelea șosete din spălătorie? Făcea colecție? Se preschimba în miriapod sub clar de lună? Altminteri, apartamentul nu conținea nimic ieșit din comun. Ceea ce îl impresionă cel mai mult pe Bilodo fu numărul cărților de pe etajere. Bineînțeles, cele mai multe dintre ele aveau autori japonezi. Sute de lucrări se înșirau acolo, arborând titluri și nume exotice. Deschizând la întâmplare un roman al unui oarecare Mishima, dădu peste un pasaj în care o tânără își apăsa sânul ca să extragă un strop de lapte matern pe care să-l amestece mai apoi în ceaiul iubitului. Tulburat de stranietatea gestului, Bilodo închise cartea; amânând grija pentru desăvârșirea educației sale literare, se apucă să cerceteze hârtiile lui Grandpré pe care nu apucase să le ia cu el în noaptea efracției. Așa se face că descoperi o scrisoare a lui Ségolène, o scrisoare convențională, numai proză, datată în urmă cu trei ani. Scriindu-i lui Grandpré întâia oară, tânăra din Guadelupa se prezenta ca amatoare de poezie japoneză și comenta laudativ un articol despre arta haikuului la Kobayashi Issa pe care Grandpré îl publicase într-o revistă de studii literare. Urmau alte scrisori, care stăteau drept mărturie pentru rapiditatea cu care se dezvoltase între ei o complicitate intelectuală, apoi pentru nașterea unui proiect *renku*, o idee a lui Grandpré. Deci așa se cunoscuseră. O preocupare împărtășită pentru literatura japoneză îi făcuse să se intersecteze, îi legase. Încă un mister fusese elucidat.

Îmboldit de această proaspătă descoperire, Bilodo se hotărî să facă o nouă încercare poetică. Având la dispoziție un întreg sfârșit de săptămână, căci era vineri, încuie ușa, trase storurile și îi invocă pe maeștrii străvechi, cerându-le respectuos bunăvoința. Apoi plonjă în el însuși, ca și cum ar fi pescuit scoici perliere.

Apreciind că haikuurile sale precedente sufereau de o carență de *fueki* – principiu al eternității –, Bilodo scrise toată noaptea și încheie, la ore mici, un poem care se dorea o

celebrare a răsăritului triumfător:

Soare răsărind
urcă în zare
balon suflat cu aur

Bilodo nu-l găsi rău deloc. În tot cazul, în ceea ce privește *fueki*, era acoperit. Dar oare proporția de *ryuko* – element efemer sau trivial – nu era insuficientă? Țintind spre acest echilibru care constituia marca unui bun haiku, se reapucă de treabă, străduindu-se să dozeze în mod echilibrat cele două principii contradictorii:

Soare răsărind
pe pâinea mea prăjită
felii de brânză

Soare răsărind
un ombilic aurit
pe pântecul supt

Soare răsărind
ca roata de caşcaval
poftim la masă

Bilodo observă că îi ghiorțăiau mațele. Era firesc, fără îndoială, căci, în focurile creației, nu mai mâncase nimic din ajun. Oare explica asta ceva? În fond, oare nu era poezia o simplă chestiune de stomac? Lăsând întrebarea deschisă, Bilodo se duse să ia prânzul la Délicieux Orient, un restaurant japonez din cartier.

Spre sfârșitul după-amiezii, primi vizita doamnei Brochu, care îi aduse un coș cu fructe, cadou de bun-venit. Doamna remarcă gradul în care avansase mutarea și ținu să se asigure că nu avea nevoie de nimic. Prinzând din zbor prilejul de a afla ceva mai multe despre Grandpré, Bilodo o invită la ceai, pe care i-l servi pe cocheta măsuță în formă de frunză. După obișnuitul schimb de politețuri, împinse conversația în direcția vechiului locatar. Circumstanțele îngrozitoare ale morții lui fură evocate, comentate, deplânse. Bilodo află că Grandpré fusese profesor de literatură la colegiul din vecinătate, însă ieșise la pensie cu un an în urmă, deși era încă destul de tânăr. Încurajată de nesațul cu care Bilodo îi sorbea cuvintele, doamna îi mărturisi că bietul bărbat avusese niște purtări ciudate în ultimele luni de viață, pe care și le petrecuse închis în casă, punând la nesfârșit aceleași discuri cu muzică chinezească. Un fel de depresie, gândea ea, abia îndrăznind să șoptească acel cuvânt funest.

După plecarea doamnei Brochu, în timp ce golea ceainicul, Bilodo căzu pe gânduri. În nenumărate privințe, personalitatea lui Grandpré rămânea o nebuloasă, la fel și

meandrele încă neexplorate ale spiritului său. Dar, cu toate acestea, începea să se facă lumină. Din mărturisirea doamnei se desprindea un element nou: muzica. Oare putea asta să adauge ceva la înțelegerea personajului? Scotocind printre discurile lui Grandpré, Bilodo găsi imediat înregistrările cu muzică chinezească despre care îi vorbise doamna – era vorba, de fapt, despre muzică tradițională japoneză. Alese la întâmplare un disc. Sonoritățile unui flaut melancolic și acordurile ciupite pe un soi de lăută se prelinseră prin difuzoare, umplând camera de zi cu o melopee suavă. Cuprins de o inspirație subită, Bilodo apucă penița…

Scrise și scrise, punând disc după disc și îmbibându-se de ceai pe măsură ce orele fantomatice se scurgeau una după alta. *Koto*-ul își înșiruia arpegiile, acompaniat când de un *samisen* puțin înțepător, când de un *sho*, subliniind sonoritatea aeriană a unui *hichiriki* sau cântecul învăluitor al unei femei cu glasul nazal, și Bilodo scria ca și cum ar fi fost în transă, străduindu-se din adâncurile ființei lui să atingă *wabi*-ul (o frumusețe sobră, în acord cu natura), lăsându-se pătruns de virtuțile *sabi*-ului (simplitate, serenitate, singurătate), venite din negurile timpului. Închipuindu-și că se plimba prin toamna ruginie de la Mont Royal, căuta să pună în cuvinte apatia molipsitoare a arborilor impudici, foșnetul frunzelor răscolite de vânt, cântecul păsărilor la plecare și cel din urmă bâzâit al insectelor. Scria, căutând complicitatea cuvintelor, forțându-se să le prindă din zbor înainte să-i scape, zburdalnice, să le prindă ca pe niște fluturi în plasa paginii, să le înfigă boldul în spinare, fixându-le pe suprafața hârtiei. Din când în când îi mai ieșea câte un vers potabil, însă cinci minute mai târziu constata că suna a gol și îl arunca pradă coșului de gunoi, apoi o lua de la capăt, împotmolindu-se într-un iaz de celuloză mototolită, oprindu-se numai ca să traseze o hieroglifă ocazională în nisipul micuței grădini zen sau ca să reia cutare haiku al lui Grandpré sau al lui Ségolène, recitându-le cu voce tare, ca să le poată admira mai bine spontaneitatea vibrantă.

Comandă de la Délicieux Orient niște sushi, pe care avu gentilețea de a-l mânca pe la spatele lui Bill, apoi continuă toată noaptea să înnegrească albul imaculat al paginii, apoi toată ziua de duminică, funcționând de acum pe saké, apoi întreaga seară, până ce capul începu să i se învârtă, privirea i se încețoșă și penița îi căzu dintre degete. Apoi se prăbuși pe futon și căzu într-un somn adânc, populat cu ideograme însuflețite. Visă că Ségolène își descheia corsetul și își storcea din sân puțin lapte, pe care îl lăsa mai apoi să picure între buzele lui…

Dimineața de luni îl găsi prins în încleștarea propriilor neuroni. Bilodo înghiți la repezeală patru aspirine, făcu un duș interminabil, apoi trie puținele foi care meritau să scape din calea distrugerii, hotărându-se asupra unui poem pe care îl scrisese la asfințit:

Soare apunând
îmi cască la fereastră
sforăie-n balcon

Terțina părea să degaje o anumită aromă de poezie care nu părea întru totul străină de ceea ce ar fi putut scrie Grandpré. Era pe aproape. Dar „aproape“ era tot prea puțin, așa că rupse foaia cu metodă, în fragmente infinitezimale, pe care le împrăștie în jurul lui ca pe o ninsoare. Pentru a doua oară în două săptămâni telefonă la Poștă ca să anunțe că avea să lipsească, puse la încălzit apa pentru ceai și se reapucă de lucru, hotărât să sacrifice, dacă era nevoie, o pădure întreagă.

Era aproape amiază când zgomotul fantei pentru scrisori îl făcu să sară în sus. Constatând cu un strop de gelozie că păreau să îl fi înlocuit fără prea mari regrete, Bilodo se duse să ridice corespondența lui Grandpré. Erau două pliante, o factură și o scrisoare de la Ségolène.

❧

Îi trebui o clipă ca să se dezmeticească. Bilodo nu prevăzuse așa ceva. Nu se gândise că Ségolène avea să scrie înainte ca Grandpré să îi răspundă la haikuul cu bebelușul-vidră. Mânuind *coupe-papier*-ul cu degete tremurătoare, deschise plicul. Ca de obicei, nu conținea decât o singură foaie de hârtie:

V-am dezamăgit?
Să lăsăm în urmă toamna
prieteni încă?

Bilodo se simți interpelat cu forță de tonul atât de direct al haikuului și fu alarmat de neliniștea aproape palpabilă pe care o degaja. Obișnuită cu mai multă regularitate din partea corespondentului ei, era evident că pe Ségolène o neliniștise tăcerea lui; sărmana, se temea să nu-l fi ofensat cumva. Bilodo și-o imagina îngrijorată în timp ce compunea poemul, cu teama cotropindu-i frumosul chip, luându-i cu asalt dulcea plenitudine. Această viziune a unei Ségolène luate în stăpânire de angoasă i se păru insuportabilă și fu încercat de o urgență ascuțită de a acționa. Trebuia să răspundă foarte repede, ca s-o liniștească și să-i readucă zâmbetul pe buze. Bilodo trebuia să înceteze să se învârtă în jurul cozii și să scrie odată acel blestemat de haiku!

Zece

Iarba abia dacă umplea interstițiile de pe mormântul lui Gaston Grandpré, proaspăt însămânțat cu gazon. Bilodo se reculegea. Sperând să miște ceea ce mai rămăsese de la defunct, poate sufletul său întârziat, zugrăvi în cuvinte tăcute neliniștea lui Ségolène, urgența situației și sublinie faptul că intențiile lui erau oneste, iar sentimentele, curate. Într-o stare de umilință deplină, îi mărturisi celui care se odihnea sub pământ eforturile pe care le făcuse ca să îi imite operele și îl imploră cu respect să îl lumineze: ce-i mai rămânea de făcut? Mai era vreun gest, vreun sacrificiu la care trebuia să consimtă, vreo cheie pe care neglijase să o încerce în închizătoarea complicată a acestei uși care îl ținea din calea poeziei?

Îngenuncheat pe gazonul umed, Bilodo așteptă, își ciuli urechile, dar nicio revelație nu răzbătu din mormânt, nicio voce sepulcrală nu țâșni din adâncurile lui. După toate aparențele, defunctul nu avea sfaturi de dat. Și totuși…

Drept răspuns la vizita făcută la cimitir, în noaptea următoare Bilodo îl visă pe Grandpré. De fapt, visă că se trezea și că îl găsea la căpătâi pe Grandpré, înfășurat în chimonoul stacojiu. Strigoiul surâdea, în pofida sângelui care îi păta fruntea palidă și părul încâlcit. Surâzând fără încetare, se deplasă prin încăpere ca și cum ar fi alunecat pe niște șine, mergând astfel până la șifonier, a cărui ușă o deschise și arătă cu degetul raftul de sus…

Bilodo se trezi de-adevăratelea, teoretic, cel puțin. Se întrebă dacă nu era fractalul unui vis mai profund, dacă nu cumva visa în continuare că se trezea sau dacă era real de data aceasta, apoi constată că prin preajmă nu se afla niciun Grandpré spectral, așa că optă pentru a doua variantă. Privi șifonierul, gândindu-se la acel gest pe care îl făcuse fantoma, de a indica raftul. Evident, nu era decât un gând, dar Bilodo nu își putu stăpâni curiozitatea și se hotărî să meargă și să arunce o privire mai atentă, pentru orice eventualitate. Deschise șifonierul. Raftul de sus era înalt și adânc. Întinzând mâna, Bilodo pipăi vidul cu buricele degetelor. Atinse ceva. O cutie așezată în spate de tot. Siderat, o trase spre el. Era o cutie din carton negru, nu prea grea, decorată cu ideograme japoneze. Bilodo o așeză pe pat și îi ridică capacul. Împăturit într-o hârtie fină, mătăsoasă, se afla un chimono stacojiu.

Chimonoul nu părea purtat. Bilodo îl scoase din cutie. Îl despături. Țesătura era mătăsoasă, scânteietoare. Un veșmânt într-adevăr frumos. Bilodo cedă tentației de a-l proba și se minună că se simțea atât de în largul lui. Făcu câțiva pași, apoi o piruetă, simțind lejeritatea chimonoului. Flutură faldurile în jurul lui, luându-se puțin drept Lawrence al Arabiei în primul său costum de emir, apoi se admiră în oglindă. Veșmântul i se așeza de minune pe siluetă. S-ar fi zis că fusese croit anume pentru el. Bilodo se simțea electrizat. Era ca și cum un curent ușor i-ar fi străbătut capilarele, dându-i fiori în toată ființa. Ascultând de un impuls, părăsi dormitorul, dădu fuga în camera de zi, se îndreptă spre birou, se așeză, își puse dinainte o foaie virgină, luă un stilou și atinse hârtia cu vârful peniței. Și atunci se petrecu miracolul. Penița începu să alunece pe hârtie, trasând un seismograf de cuvinte înlănțuite. Oare Bilodo încă visa? Iată că, dintr-odată, îi venea inspirația. Era ca și cum s-ar fi rupt în el un zăgaz, ca și cum un motor stricat ar fi demarat în sfârșit. Imaginile i se înghesuiau pe muchia conștiinței, se izbeau unele de altele pe masa de biliard a imaginației sale.

Un minut mai târziu, era gata: misterioasa forță îl părăsise pe Bilodo, lăsându-l pustiit, stors. În fața lui se afla un haiku. Se scrisese de unul singur, dintr-o suflare, fără vreo ștersătură, fără amestecul vreunei dorințe și cu o mână care ai fi putut să juri că fusese a lui Grandpré:

Zăpezi eterne
creastă neclintită e

Încercând să își explice ceea ce tocmai se petrecuse, Bilodo își închipui un fenomen de tipul condiționării, al cărui catalizator fusese descoperirea chimonoului. Faptul de a fi probat veșmântul, de a se fi strecurat simbolic în pielea lui Grandpré declanșase într-adevăr procesul creativ pe care căutase să îl momească atâtea zile în șir? Sau era vorba despre spiritism? Oare Bilodo tocmai fusese posedat temporar? Oare spiritul lui Grandpré răspunsese la chemarea lui, găsind astfel un mijloc de a-i veni în ajutor? Se simțea mult prea bulversat pentru a-și da seama. Bilodo tocmai crease ceea ce părea a fi primul haiku într-adevăr bun din viața lui. Va putea acesta, oare, să o liniștească pe Ségolène? Avea să-i placă?

Bilodo împături hârtia și o puse într-un plic, dar când să-l închidă ezită, pradă unei ultime dileme: oare trebuia să-i adauge haikuului acel „O" stilizat pe care Grandpré obișnuia să-l deseneze peste tot? Să fi fost vorba despre vreun soi de semnătură sau de sigiliu grafic a cărui absență putea trezi vreo bănuială? Ca să afle, ar fi trebuit să cerceteze ultimele expedieri ale defunctului; încă o dată, pierderea ultimei sale scrisori se făcu simțită cu cruzime. Asumându-și în cele din urmă riscul de a se abține, Bilodo sigilă plicul și se grăbi să îl expedieze, ca nu cumva între timp să se răzgândească.

Haikuului avea să-i ia cinci sau șase zile ca să ajungă la Ségolène și era nevoie de cel puțin tot atâtea înainte ca răspunsul ei să îi parvină. Asta presupunând că avea să-i răspundă, că impostura avea să rămână nebănuită, că stratagema avea să funcționeze.

Scrisoarea ajunse unsprezece zile mai târziu. Bilodo o așteptase cu toată ardoarea de care era în stare, înmulțindu-și rugăciunile, neîndrăznind să se mai atingă de peniță, nici să îmbrace chimonoul, de teamă să nu strice fragilul echilibru al sorții, dar iat-o în cele din urmă acolo, în mâinile lui, în vreme ce se ținea bățos în fața tejghelei sale de la Centrul de triere. Incapabil să mai aștepte, alergă la toaletă, se baricadă în cabina din capăt, rupse plicul și citi:

Culme abruptă
primiți, vă rog, omagiul
cățărătoarei

Bilodo fu răpit pe loc într-un decor himalayan demn de *Tintin în Tibet*. Lipit de o stâncă, se menținea la jumătatea unei pante abrupte, acoperită de o zăpadă virgină, orbitoare sub soarele fraged, în vreme ce dinaintea lui se înălța vârful, încă îndepărtat și totuși aproape în aerul rarefiat, profilându-se deslușit pe albastrul intens al cerului, umbros, glorios în măreția lui aspră… Savurând pentru prima oară în prea mult timp cuvintele lui Ségolène, Bilodo se simți revigorat, puternic ca un yeti. Era ca o transfuzie după hemoragie, ca o gură de oxigen chiar când era pe punctul de a se asfixia. Acolo, în spațiul strâmt al cabinei de toaletă, nu-și mai încăpea în piele de bucurie.

Funcționase! Îl crezuse!

Unsprezece

Sunt munți austeri
care visează-n taină
să îi cucerim

Fac pe grozavii
în straie de-avalanșă
dar inimile-s calde

Se tem pe timp de noapte
suspină singuratici
plâng în cascade

Așa se ivesc
lacuri de munte
în liniștea-nghețată

Bilodo era atât de fericit, încât nu știa ce altceva și-ar mai fi putut dori. Ce năzuințe să mai aibă? Chimonoul îl aștepta, agățat în șifonier, dar se ferea să abuzeze de el; îl folosea cu parcimonie, îmbrăcându-l numai atunci când sosea momentul să-i răspundă lui Ségolène. În acele clipe era de ajuns să își pună veșmântul miraculos pentru ca sufletul lui să își ia zborul, să decoleze ca o rachetă și în el să dea năvală culorile, viziunile. Se gândea că visul în care i se arătase un Grandpré spectral și descoperirea chimonoului nu erau decât o coincidență fericită și că, în ceea ce privește restul, se manifestase inconștientul. De altfel, nu ținea morțiș să sondeze chestiunea mai în profunzime, de teamă ca nu cumva prea multă curiozitate să îi frâneze elanul creator și să compromită poezia. Puțin îi păsa lui de cauza fundamentală a miracolului câtă vreme funcționa, câtă vreme putea să îi scrie în continuare lui Ségolène, câtă vreme putea s-o viseze cântând la flaut pe malul râului leneș, fermecând șerpii precum în tabloul Vameșului Rousseau, apoi picotind pe un pat de verdeață în timp ce florile sălbatice o îmbrăcau în petalele lor mustind de viață și animalele pădurii, geloase, descriau în jurul ei un cerc apărător.

Forme difuze
răsărit întrezărit
teatru irizat

Floarea-și ia zborul
din părul precupeței
e un fluture

Bântuie-n oraș
trupe de monștri pitici
este Halloween

Un cal nărăvaș
bestie preafrumoasă
te-a ciupit musca?

Bălți cristaline
iarba-mi trosnește sub pași
încă o iarnă

Pisica toarce
pe pat, chiar sub nasul ei
țuști! – un șoricel

Fără de cusur
divină-i întocmirea
fulgului de nea

Largi spinări negre
se unduiesc în valuri
zbenguiri de cașaloți

Înota și se zbenguia, imensă și totuși atât de ușoară! Trupul ei întunecat și fusiform se unduia cu grație, se profila în contre-jour pe suprafața irizată a apei, abia atingându-i faldurile scânteietoare, despicând-o uneori cu coada. Înota și cânta, învăluia oceanul cu vocalizele ei, căci era balenă. Și el la fel. Erau amândoi balene și înotau în tandem, călătoreau spre acel loc fără nume, pur și simplu acolo, în depărtările albastrului etern. Nimic nu îi grăbea. Trenau, planând într-un crepuscul în care lumina ezita, sfioasă. Vânau o vreme, apoi se lăsau purtați, încredințându-se curenților. Urcau din când în când ca să lase să țâșnească din ei un gheizer de abur iodat și să-și refacă plinul de aer,

ca să se legene puțin pe creasta valului, apoi coborau din nou în adâncuri, unde era bine.

Era bine să fie balenă. Era bine să fie cu ea, să fie amândoi, liberi, împreună. Dacă ar fi avut de ales, ar fi preferat să fie oceanul însuși, ca s-o cuprindă pe Ségolène încă mai strâns, să o înlănțuie dintr-odată, din toate părțile, cu brațele lui de ape nesfârșite și să și-o strecoare toată pe sub piele, pentru totdeauna. Totuși, era bine și să fie balenă.

Iat-o afundându-se dintr-odată. Plonja, fugind din calea luminii. Depistase oare vreo pradă apetisantă? Să fi fost pur și simplu plăcerea de a străpunge până în miezul lucrurilor, de a explora vreo epavă necunoscută, sau doar se juca de-a v-ați ascunselea? O urmă, scufundându-se cu lovituri ample ale cozii; n-avea de gând să rămână în urmă. Plonjă în urma ei într-acolo unde negrul se îndesea, te învăluia, te cuprindea tot mai strâns, tot mai rece. Deja nu o mai zărea, dar simțea mișcările masei de apă pe care o disloca și o auzea cântând în apropiatele tenebre. Îi auzea chemarea. Pe el îl chema și îi răspunse, cântând la rândul lui, căci așa comunici când ești balenă; cânți în neant, fără teamă de negrul din ce în ce mai negru, de adâncul din ce în ce mai adânc.

Doisprezece

Ștrengarul strigă
izbind cu bâta-n aer
iată-l biruind

Fetița tipă
pe pervazul ferestrei
un miriapod

Sârmă de rufe
detergentul îngheață
vrăbiile sunt sloi

Vecina Aimée
grădinărește-nflorind
îți vine s-o uzi

Ianuarie făcea prăpăd. Trecuseră deja trei luni de când Bilodo se instalase la Grandpré. Acum se simțea întru totul acasă, dar, dintr-un soi de reflex, precum și din recunoștință față de cel căruia îi datora toată această fericire, considera în continuare că locuia „la Grandpré". Se mai ducea la vechiul său apartament cu trei camere doar când avea chef, ca să-și recupereze bruma de corespondență și ca să șteargă din căsuța vocală propunerile deșănțate care continuau să curgă cu nemiluita. Încă mai avea acolo mobilele și majoritatea lucrurilor. Nu mutase aproape nimic la Grandpré, nedorindu-și să schimbe deloc agreabila atmosferă orientală a locului. Ar fi putut subînchiria acel apartament de acum înainte inutil, dar se hotărâse să n-o facă, pentru că această adresă oficială îl acoperea și îi servea de alibi, îngăduindu-i să păstreze tăcerea cu privire la existența lui paralelă, pe care o ducea în bârlogul de pe Strada Fagilor; așa nu avea să se mai teamă nici de vizitele nechematților, nici de intruziunile intempestive ale lui Robert. Bilodo nu îi spusese nimic și numai gândul că factorul ar fi putut ateriza într-o bună zi, cu bocancii săi uriași, în intimitatea molatică a sanctuarului său japonez îi dădea fiori pe șira spinării. Firește că Robert, care nu era chiar idiot, mirosise ceva. I se

părea ciudat că Bilodo nu mai răspundea deloc la telefon și că nici nu era acasă când trecea pe la el. Întrebările lui deveniseră stânjenitoare, iar lui Bilodo îi era din ce în ce mai greu să se eschiveze.

În afară de indiscrețiile lui Robert, lumea din exterior nu se amesteca deloc în viața retrasă pe care o ducea Bilodo, țesută în jurul idilei lui imaginare. Mai era Tania, la Madelinot, care nu pierdea nicio ocazie să ciripească și să se intereseze de progresele cercetărilor lui pe marginea poeziei japoneze. În realitate, Bilodo căpătase obiceiul de a-și petrece pauzele de după desert revizuind haikuurile dedicate lui Ségolène. Tania, curioasă, îl întreba adesea ce scria, dacă putea să citească. O refuza cu toată gentilețea de care era în stare, invocând pretextul că era ceva mult prea personal, dar tânăra ospătăriță continua să manifeste un viu interes față de operele lui, ceea ce era mai degrabă măgulitor. Regreta că era nevoit să îi spună mereu nu Taniei. Vrând să-i facă pe plac, promise să scrie într-una din zilele următoare un haiku special pentru ea. Ceea ce, după câte se pare, pe fată o umplu de bucurie.

În afară de ei doi, Bilodo nu se vedea cu nimeni. Mai era doamna Brochu, cu care mai schimba politețuri din când în când, dar și acestea se răriseră ca urmare a unui incident recent: bătându-i la ușă ca să-l roage să dea mai încet muzica chinezească, doamna păruse șocată să îl găsească îmbrăcat în chimonoul lui Grandpré. De atunci, cordialitatea îi pălise și îl privea pe Bilodo mai degrabă cu neîncredere. O înțelegea. Fără îndoială că, privit din exterior, comportamentul lui avea toate motivele să surprindă. De altfel, și din interior: un trai ca al lui, în pielea și în straiele altcuiva, dovedea o excentricitate în cel mai înalt grad. Dar era o bizarerie pe care și-o asuma întru totul, indiferent de ce s-ar fi putut crede despre el: important era să nu-i scape niciodată din vedere logica intimă.

Sărman vagabond
l-au găsit în zori de zi
țeapăn sub bancă

Cu capul în nori
vulcanul La Soufrière
filozofează

Ninge troienit
pe-aici deszăpezirea
are de furcă

Vidé touloulou
este Grand brilé Vaval
punch-ul curge gârlă

În creola Antilelor, „vidé“ era o paradă, o defilare, căci și acolo, în Guadelupa, era sfârșit de februarie, vremea carnavalului. „Touloulou“ era un bal unde doamnele se bucurau de privilegiul de a-și alege cavalerii, în timp ce Vaval era regele sărbătorii, mascota locală, un fel de întrupare a carnavalului din acel colț de lume. „Grand brilé“ era o ceremonie populară care se desfășura în Miercurea Cenușii, seara, și închidea carnavalul prin incinerarea nefericitului de Vaval, în strigătele și lamentațiile mulțimii înnebunite. Cât despre acel „punch“ care curgea gârlă, era destul de limpede ce era cu el. Bilodo presupunea că toate acestea aduceau cu Carnavalul din Québec, doar că la temperaturi cu vreo cincizeci de grade mai ridicate.

Dorindu-și să împărtășească dispoziția festivă a lui Ségolène și să-i arate că nici creola lui nu era mai puțin pitorească decât cea vorbită la ea acasă, îi expedie un ecou:

Învârteşte-o iar şi iar
dă-i pe spate pe băieţi
tam-ta-ram-ta-ram

Și așa, el, care în viața lui nu pusese piciorul pe un ring de dans, se visă în acea noapte prins într-un swing alert cu Ségolène, în decorul improbabil și amestecat al unui oraș în plină sărbătoare, care ținea deopotrivă de vechiul Québec și de Pointe-à-Pitre. Visă că dansau când un rigodon frenetic pe șoseaua înghețată a pieței d'Youville, când un *gwoka* îndrăcit în umezeala înmiresmată din piața Victoire. Și Ségolène râdea, și se învârtea în piruete neobosite, și pletele ei biciuiau bezna nopții.

Treisprezece

În cea dintâi zi de luni din martie sosi din Franța un colet destinat lui Gaston Grandpré. Pachetul conținea un manuscris intitulat *Enso*, al cărui autor era Grandpré însuși și pe a cărui pagină de prezentare era desenat un cerc negru cu contur ciufulit. Din nou cercul misterios, același care se regăsea peste tot prin hârtiile defunctului. Documentul era însoțit de o scurtă scrisoare din partea coordonatorului colecției „Poésie en liberté" de la editura Roseau din Paris, care recunoștea că opera avea câteva merite incontestabile, însă își exprima regretul de a nu o putea reține pentru publicare. Bilodo răsfoi manuscrisul, care nu avea cu totul mai mult de șaizeci de pagini, pe fiecare dintre ele fiind scris un singur haiku. Nu fu nicidecum surprins să constate că poemul care deschidea culegerea îi era familiar:

Volbura apei
izbindu-se de stâncă
timp rostogolit

Și haikuurile care urmau îi erau cunoscute: le citise și răscitise de nenumărate ori, uneori în versiuni ușor diferite de cele pe care le avea acum înaintea ochilor:

Iviți din levant
albatroșii zbiară
vrăjitoare la sabat

Granit vertebral
spinăriș schizofrenic

apoi plaja în sfârșit

Cu elan izbi
jucătorul de golf
Ah! ce swing impecabil

Sunet asurzind
lumina țâșnește glonț

scapără-ntre aștri

Cum nu parcursese niciodată haikuurile lui Grandpré altfel decât la întâmplare, alegând un poem sau altul din foile împrăștiate ale bărbatului, Bilodo descoperi că era cu totul altceva să le citească în această ordine particulară în care le așezase autorul lor. Această dispunere le înzestra cu puterea unui soi de incantație. Întorcând paginile manuscrisului una după alta, Bilodo căpăta impresia că înaintează către un scop ocult, că se îndreaptă, împotriva propriei voințe, către un destin implacabil. Haikuurile se îngânau reciproc, dând naștere unei muzici mentale cu ritmuri obsedante, care îi dădeau o senzație arhetipală de déjà-vu, sau, mai bine zis, de „deja-visat", răscolindu-i imagini străvechi din straturile profunde ale memoriei.

Abis tenebros
acolo, în adâncuri
raza ucide

Capul pieptului
cu sternul strașnic lustruit
necrofag e veacul

Străpungând zarea
privesc prin decor
îmbrățișez Moartea

Bucurați-vă
tritoni și sirene
prințul vi se întoarce

Sumbre și totuși luminoase, haikuurile se înșirau unul după altul, ca niște abstractizări ale peștilor pelagici distilându-și fosforescența în adâncuri. Intrigat de titlul culegerii, Bilodo căută în dicționar cuvântul „Enso", dar nu îl găsi. Neavând încotro, recurse la internet și avu satisfacția să vadă afișându-se numeroase referințe, toate însoțite de cercuri similare celui de pe coperta manuscrisului. Așa descoperi că era vorba despre un simbol tradițional din budismul zen. Cercul *Enso* reprezenta vidul mental (*satori*), condiție pentru atingerea stării de iluminare. Pictat de către maeștrii zen de milenii întregi, *Enso* prilejuia un exercițiu spiritual de meditație asupra neființei. Trasat dintr-o singură mișcare a peniței, simplă și neîntreruptă, fără ezitare sau reflecție, cercul era menit să scoată la iveală starea de spirit a artistului: nu se putea trasa un *Enso* viguros și echilibrat decât având spiritul limpede, eliberat de orice gând sau intenție.

Continuându-și cercetările, Bilodo află că cercul zen se preta la interpretări multiple, putând semnifica la fel de bine perfecțiunea, adevărul, infinitul, simplitatea, ciclul anotimpurilor, roata care se învârtește în jurul ei înseși. Per ansamblu, *Enso* simboliza bucla, natura ciclică a universului, eterna reîntoarcere, perpetua revenire la

punctul de plecare; în acest sens, era similar simbolului grec Uroborus, șarpele care își mușca propria coadă.

Enso, un simbol de o bogăție debordantă, era un titlu care își revela sensul deplin numai odată ce lectura ajungea la ultima pagină a manuscrisului lui Grandpré, pe care se găsea tipărit același haiku ca la început:

Volbura apei
izbindu-se de stâncă
timp rostogolit

Repetarea nu putea fi întâmplătoare. Grandpré își întocmise culegerea așa înadins; o concepuse în formă de buclă. Această întoarcere la poemul de la început, el însuși evocând bucla, era *Enso*, cercul zen, eternul început al cărții.

Îngândurat, Bilodo închise manuscrisul. Regreta că îi fusese respinsă publicarea. Opera reunea cele mai bune poeme ale lui Grandpré, cele mai izbutite din tot ceea ce scrisese, așa că un atare refuz părea nedrept: tipii de la Roseau erau în beznă, fără urmă de îndoială. Dar una peste alta, nu erau singurii editori din lume. Dând o nouă căutare pe internet, Bilodo alcătui o listă cu cei mai importanți editori de poezie din Québec și luă o hotărâre: să prezinte manuscrisul în altă parte. Într-un târziu, cineva, undeva, avea să se dovedească a fi clarvăzător.

Da, avea să se îngrijească de publicarea culegerii. Se simțea învestit cu această datorie postumă. Oare nu era acesta singurul gest mărunt pe care îl putea face pentru a onora memoria lui Grandpré, pionierul care îi deschisese drumul spre Ségolène?

Paisprezece

Pe fundul bărcii
piere peștele galben
zbatere-n zadar

Guștер să fii
să guști aer prin piele
pragul dintre lumi

Strop de rouă pe frunză
biată buburuză
ce cataclism

Stăpân credincios
te-apleci și aduni
cine te poartă-n lesă?

Val din Désirade
pur, scânteietor
ca o tanka de Bashō

Bilodo începea să știe câte ceva despre Bashō, celebrul autor de haikuuri din secolul al XVII-lea, dar ce putea să fie aceea o *tanka*? Cuvântul nu-i era tocmai străin. Își amintea că îl întâlnise cu o toamnă în urmă, cu prilejul cercetărilor sale literare.

Fu lesne pentru el să îi dea de urmă printre cărțile lui Grandpré. *Tanka* era forma clasică cea mai veche și mai elevată din tradiția poetică japoneză, iar arta ei era practicată numai și numai la Curtea imperială. Era înaintașa haikuului, venerabila străbunică din care se ivise. Era vorba despre un poem mai amplu, numărând cinci versuri în loc de trei, alcătuit din două părți: prima, o terțină de șaptesprezece silabe, nu era altceva decât bătrânul și bunul haiku; lui i se adăuga un distih, format din două versuri a câte șapte silabe, care venea ca un răspuns și îl rotunjea. Bilodo află că fiecare dintre cele două forme avea propria sa vocație: spre deosebire de haiku, poem scurt care se adresa simțurilor și era preocupat de observarea naturii, *tanka* se dorea lirică,

rafinată, aparte; miza ei era să exploreze teme și sentimente nobile, precum iubirea, singurătatea, moartea, și se dedica exprimării emoțiilor complexe.

Pe Bilodo îl cuprinse un tremur. Cum ar fi trebuit să interpreteze această aluzie a lui Ségolène la *tanka*? Era cumva vorba despre un mesaj subtil, despre o invitație?

O formă poetică prielnică exprimării sentimentelor. Oare nu tocmai la asta aspira Bilodo? Nu cumva i se întâmplase să se simtă constrâns, stingherit de către limitările pe care le impunea haikuul? Sincer, acum, nu se săturase până peste cap să tot evoce condițiile meteo, păsărelele și sârmele de rufe? Nu venise oare vremea să închipuie lucruri mai mari și mai frumoase, să presare un strop de strălucire peste drapajele mult prea rigide ale acelui veșmânt? Oare nu-și dorea să meargă mai departe, să își deschidă, în sfârșit, inima?

Bilodo își îmbrăcă iute chimonoul, apoi se așternu pe scris, dornic să experimenteze această formă inedită. Fu surprins de ușurința cu care se lăsa îmblânzită. Venea de la sine, pur și simplu, îi cădea în mâini precum un fruct pârguit:

Unele flori, se spune
înfloresc în șapte ani
Mult timp s-a scurs de când vreau
să-ți mărturisesc
iubirea-mi vie

Euforic și destul de mândru de această primă *tanka*, Bilodo se grăbi la poștă, să o expedieze. Doar mai târziu, când nivelul de adrenalină îi reveni la normal, căzu pe gânduri. Atunci, îndoiala i se strecură în inimă.

Cântărind lucrurile mai bine, oare era înțelept să îi expedieze lui Ségolène un poem atât de diferit de cele pe care le primea în mod obișnuit? Nu pentru formă își făcea el griji, ci pentru conținut: cum avea să primească tânăra această declarație explicită, această intruziune subită pe teritoriul sentimentelor, altcândva tăinuit? Oare nu era îndreptățit să se teamă că asta avea s-o indispună? Nu cumva dulcea lor complicitate avea să sufere de pe urma acestui gest necugetat? Oare Bilodo nu îndrăznise cam mult de data asta?

Acum își regreta năvălnicia, însă răul era deja făcut: *tanka* zăcea pe fundul cutiei poștale de peste drum. Iar Robert, ca un factor poștal ce era, oare nu avea să se prezinte acolo în dimineața târzie?

Cu puțin înainte de ora obișnuită, Bilodo ieși ca să-l aștepte pe Robert la locul cu pricina, dând târcoale cutiei poștale ca un leu în cușcă, surd la cântecul păsărilor care aduceau tocmai din Sud veștile unui aprilie fraged. După jumătate de oră, camioneta apăru în sfârșit. Parcă în lungul trotuarului și Robert coborî, manifestându-și zgomotos surprinderea de a-l găsi acolo pe vechiul lui tovarăș Libido. Retezându-i efuziunile de tandrețe, Bilodo îi explică prietenului său serviciul pentru care avea nevoie de el. La

început, Robert se arătă reticent, obiectând că ceea ce îi cerea era absolut neregulamentar, dar n-o făcu decât ca să-l zgândăre puțin: ce contau în realitate niște regulamente tâmpite pe lângă nesecata legătură fraternă care îi unea? După ce goli de conținut cutia poștală, factorul îl îndemnă pe Bilodo să urce cu el în camionetă. Acolo, la adăpost de privirile indiscrete ale mulțimii, își goli geanta, invitându-l să-și recupereze numita scrisoare pe care spunea că o expediase din greșeală. Dând pe-afară de recunoștință, Bilodo răvăși diferitele pachete, plicuri, seringi folosite, tricouri de hochei șterpelite și alte chestii infame pe care le regurgitase cutia și își găsi scrisoarea. De-acum era în afara oricărui pericol. Bilodo se simți ușurat, chiar dacă vag dezamăgit, fără să știe prea bine de ce. Dar, în acest timp, ochii băgăcioși ai lui Robert descifraseră adresa de pe plic. Necrezând o iotă din scuza slăbuță a lui Bilodo și adulmecând miros de damă, factorul vru să știe cine era acea Ségolène din Guadelupa căreia îi scria el. Instinctiv, Bilodo vârî scrisoarea în haină. Fără să-și ascundă împotrivirea față de Robert, refuză totuși să vorbească, spunând că era ceva strict confidențial. Contrar oricăror așteptări, Robert încetă cu insistențele, dar îi spuse că n-avea de gând să îl lase să scape fără să bea măcar un pahar în cinstea chestiei ăsteia. Bilodo ezită, perfect conștient de riscurile de derapaj inerente acestui gen de invitație. Dar, după tot ce făcuse Robert pentru el, cum ar fi putut să refuze?

Cincisprezece

Bilodo visa larmă de râsete. Trezindu-se, îi luă ceva până să își dea seama că era întins pe futonul lui japonez, complet îmbrăcat, cu storurile ridicate și cu soarele de dimineață izbindu-l în plină față. Vru să se ridice, apoi se lăsă păgubaș, pradă unei dureri ascuțite care părea să îi străpungă craniul. Amintirea destrăbălării din ajun îi reveni în frânturi. Barul acela de pe strada Ontario unde își începuseră seara, paharele de whisky care veniseră unul după altul pe tejghea… Mai apoi lucrurile se pierdeau în ceață: clubul acela de dansatoare de pe strada Stanley, alcovul cu splendori carnale care se unduiau în gros-plan, apoi salonul de masaj unde Robert îl târâse cu forța, apoi pizza hawaiiană ingurgitată pe bancheta unui restaurant cu lumini difuze, apoi încă un loc – un bar? o discotecă? –, punct în care memoria i se ștergea definitiv. Mai erau și întrebările. Întrebările indiscrete ale lui Robert, care îl descosea iar și iar cu privire la scrisoare și la Ségolène, revenind neînduplecat la subiect pe măsură ce seara înainta, pe măsură ce lucrurile degenerau. În mod evident, factorul poștal voise să profite de abrutizarea lui etilică pentru a-l trage de limbă cât mai mult posibil. Oare ce îi dezvăluise Bilodo? Trebuia să admită că nu avea nici cea mai vagă idee. Ce îi spusese lui Robert? Ce se petrecuse în timpul acelor pete negre care îi hașurau filmul mental al serii?

Râsul din vis răsună din nou, doar că, de data aceasta, Bilodo era treaz de-a binelea. Se auzea din camera alăturată. Cineva râdea în camera de zi. Înmărmurit, Bilodo recunoscu răgetul ca de măgar al lui Robert și înțelese că factorul poștal era acolo, la doi pași de el. Noi amintiri țâșniră, dându-i năvală în minte: își aminti deodată că atunci când cheful nebun luase sfârșit, la orele mici ale dimineții, fusese îndeajuns de stupid cât să se lase condus acasă de către factorul poștal. Noul lui „acasă"! Ascunzișul lui de taină!

Își aminti uimirea avidă a factorului poștal atunci când aflase că se mutase fără să spună nimic nimănui, secretos mic ce era, apoi când descoperise decorul japonez din noul lui bârlog. Îl revedea explorând locurile în căutarea unei eventuale gheișe, dând pe gât o sticlă de saké, urinând în cădiță, răsturnând măsuța de ceai, apoi trântindu-se pe tatami și sforăind ca un bombardier B-52 în căutarea unui oraș pe care să-l arunce în aer. Migrena îl termina pe Bilodo. Ce tâmpenie de neiertat! Secretul fortăreței sale intime era de acum dezvăluit. Robert știa. Era acolo, în camera de zi, și râdea. Oare ce

putea să-l amuze în halul ăla?

Reușind în cele din urmă să se ridice, în pofida răului de mare, Bilodo navigă până pe hol. Râsul lui Robert izbucni din nou. Sprijinindu-se de pereți, Bilodo izbuti să ajungă până în pragul camerei de zi și îl găsi pe Robert numai în maiou și chiloți, prăvălit în fotoliul cu rotițe de lângă birou. Tocmai citea ceva ce, evident, i se părea extrem de comic. Și acel ceva era un haiku scris de Ségolène.

Sertarul era deschis. Poemele tinerei erau împrăștiate pe birou, iar pe unele dintre ele Robert le ținea în mână, profanându-le cu privirea lui hulitoare și scărpinându-se în zona intimă, îndrăznind chiar să le recite cu vocea lui răgușită de pitecantrop:

— *Fac pe grozavii/ în armurile grele/ cei cu inimi moi*, hohoti Robert. Ar merge cu-o țigară, așa-i?

La priveliștea factorului poștal în budigăi, ținând între degetele lui groase și mizerabile delicatele poeme ale lui Ségolène și pângărindu-le cu privirea lui amenințătoare, cu râsul lui grosolan, Bilodo își simți sângele înghețând în vene. Cu o voce neutră, de robot gata să încalce legea primordială, îi ordonă lui Robert să îi înapoieze foile, dar acesta nu dădu semne că ar fi prea grăbit să-l asculte:

— Stai, spuse el răsfoind poemele. Altele sunt și mai dichisite.

Și factorul poștal recidivă, citind un alt poem pe o voce ridicolă, de falset. Bilodo înaintă. Anticipând lovitura, Robert sări din fotoliu și alergă în celălalt capăt al încăperii. Bilodo îl urmări, voind să recupereze poemele cu orice preț. Dejucând, în fine, manevrele papițoiului răutăcios, reuși să le apuce, dar idiotul se încăpățâna să nu le dea drumul, așa că ceea ce trebuia să se întâmple se întâmplă… Năuc, Bilodo privi foile rupte pe care Robert le ținea încă, apoi pe cele care se aflau chiar în mâinile lui.

— Ups! făcu Robert, pufnind.

— Afară, ordonă Bilodo cu o voce ternă.

— Relaxează-te, i-o întoarse, înfruntându-l, factorul poștal. N-o să ne enervăm acuma pentru trei sau patru poeme de căcat.

Pronunțase cumva cuvântul „căcat"? La fel de repede cum se închegase mai devreme, sângele lui Bilodo se topi, atingând dintr-un foc punctul de fierbere. Pumnul i se încleștă și izbi, nimerind nasul lui Robert, care fu catapultat prin cireșii paravanului și se prăbuși cu o bufnitură pe masa joasă care se afla de partea cealaltă a încăperii. Bilodo îi smulse din mâini resturile de hârtie ferfeniță. Năuc și ca vai de el, factorul poștal se ridică ținându-se de nasul însângerat și mai avu și tupeul să i-o ia în nume de rău. Înjurând de mama focului și dând din mâini, vru să întoarcă lovitura, dar pumnul lui nu atinse decât razant urechea lui Bilodo, care-i răspunse cu o dreaptă strașnică aplicată drept în burtă. Robert se dezumflă, golindu-se și de agresivitate, și de oxigen. Bilodo profită de situație ca să-l înșface de maiou și îl târî până la intrare, deschise ușa și una-două, îi făcu vânt afară. Catapultat pe scări, Robert coborî trei trepte pe fund. Bilodo îi aruncă și hainele și zăvorî ușa.

Nu reușea să-și revină. El, care și o muscă dacă vătăma regreta amarnic că nu-i putea face mai întâi anestezie, tocmai își pocnise cel mai bun prieten. Fostul său prieten, de

fapt. Însă, pentru moment, avea o grijă mai apăsătoare. Era grav: unele dintre cele mai fermecătoare haikuuri ale lui Ségolène zăceau pe podea bucăți-bucățele. Nesimțitor față de insulte și alte somații cu care împroșca Robert de afară, ca, de altfel, și față de loviturile violente în ușă, Bilodo scoase un sul de bandă adezivă și se apucă să lipească la loc foile mult venerate. Afară, Robert profera amenințări, jurându-i că n-avea să scape așa de ușor, că o să dea de naiba, dar Bilodo nu auzi nimic, absorbit întru totul de delicata intervenție chirurgicală menită să reconstituie versurile mutilate.

Doar mai târziu, o bucată bună de vreme după ce strigătele lui Robert se stinseseră și poezia lui Ségolène fusese restaurată, Bilodo, căutând în buzunarul hainei scrisoarea neexpediată pe care o pusese acolo în ajun, descoperi că nu mai era. Plicul dispăruse, cu tot cu *tanka*.

Nu-și mai amintea ce făcuse cu el. Oare îl rătăcise pe undeva în timpul escapadelor de noaptea trecută? Sau… nu cumva i-l șterpelise canalia de Robert?

Șaisprezece

Acostând pe la ora prânzului la Madelinot, Bilodo îl zări pe Robert așezat în colțul poștașilor, cu veșnica lui gașcă de colegi. Era greu să nu-i observi umflătura și coloritul nefiresc al nasului. Bilodo simți abătându-se asupra lui o pălălaie de priviri ostile; evident, Robert pusese în circulație o versiune pur personală a atacului nazal. Străduindu-se să ignore animozitatea care plutea în aer, Bilodo se așeză în dreptul tejghelei. Tania veni și îi puse dinainte un bol de supă, iar el începu să vâslească prin ea, întrebându-se de unde să apuce chestiunea delicată a poemului dispărut. Oare Robert îl avea asupra lui? Era de neconceput să-i fi adresat întrebarea direct, mai ales de față cu ceilalți. Cum să afle fără să se compromită, fără să riște să-l vadă pe factorul poștal profitând de situație într-un fel sau altul și, la nevoie, cum să recupereze scrisoarea fără să îndure umilința de a fi constrâns să îi prezinte scuze sau, și mai rău, să depindă de toanele lui detestabile? Bilodo își mesteca distrat plăcinta cu carne de vită, sperând ca Robert să vină el însuși să limpezească lucrurile, precizându-i suma răscumpărării, dar nu fu cazul: nimic din atitudinea factorului poștal nu lăsa să se întrevadă că ar fi avut în privința lui altă intenție decât aceea de a-l urî până la sfârșitul zilelor lui. După masă, ieșind de la toaletă, Bilodo aproape că se ciocni de Tania, care stătea acolo, lângă ușă, așteptându-l. Radioasă, tânăra declară că voia să-i mulțumească. Cum pentru ce? Pentru poem, bineînțeles. Și Bilodo văzu că ținea în mână o foaie de hârtie. *Tanka*!

Cu ochii umezi de fericire, Tania îi spuse ce surpriză frumoasă avusese când găsise poemul pe tejghea, alături de nota de plată și de banii pentru consumație. Mărturisi că gestul o mișcase profund și plecând privirea, sfioasă, adăugă că și ea nutrea aceleași sentimente. Bilodo, interzis, înțelese în sfârșit: fata credea că *tanka* îi era adresată, că o scrisese pentru ea, după promisiune, și că… Grozăvia era atât de mare, că i se tăie răsuflarea. Incapabil să înșire trei cuvinte coerente, cu atât mai puțin să îi năruie iluziile Taniei, nu putu decât să facă o grimasă surâzătoare, de nătărău. Punându-i fără îndoială tulburarea pe seama timidității, tânăra avu destul tact cât să nu insiste și se mulțumi să-i mai arunce o ultimă privire scânteietoare, apoi se reîntoarse la treaba ei. Bilodo își recăpătă suflul. Situația nu se mulțumise doar să îl depășească, ci îl luase de-a dreptul pe sus. Nu era nevoie să caute prea departe autorul acestei mașinațiuni josnice: în capătul celălalt al sălii, surâsul diabolic al lui Robert explica totul. Cum își mai

savura răzbunarea, nenorocitul! Bilodo își înșfăcă haina și se grăbi să dispară, nu înainte de a răspunde micului salut mustind de delicioase subînțelesuri pe care i-l adresa Tania. Furios, se duse să îl aștepte pe Robert aproape de camionetă.

Factorul poștal își făcu apariția zece minute mai târziu. Afișând un rictus de jubilație cum numai el știa să-și pună pe față, Robert întrebă dacă stabiliseră data nunții. Indignat, Bilodo îi reproșă că o amestecase cu ipocrizie pe Tania într-un conflict care nu îi privea decât pe ei doi. Batjocoritor, Robert îl încredință că nu voise decât să îi facă o plăcere Taniei, cu toate că nu înțelesese niciodată de ce ținea atât de tare la un idiot ca el. Idiot, da, recunoscu Bilodo. Probabil că așa era dacă nu își dăduse seama mai devreme că Robert era o javră mizerabilă de cea mai joasă speță. Factorul poștal i-o întoarse că era mai bine decât să fie un găozar imbecil, că nu văzuse încă nimic și că, de acum înainte, între ei era război. Apoi demară în trombă.

Știind deja din experiență că, dacă avea chef, Robert se putea dovedi implacabil, Bilodo își petrecu restul zilei frământându-se în privința nenumăratelor forme angoasante pe care le puteau îmbrăca amenințările lui. Oricum, în ceea ce o privea pe Tania, un lucru era sigur: oricât de tare ar fi dezamăgit-o, trebuia să îi spună adevărul.

ᔓ

Amenințările lui Robert nu întârziară să se concretizeze. Ajungând a doua zi la Centrul de triere, Bilodo descoperi cu spaimă, pe panoul de afișaj al angajaților, o fotocopie a poemului său *tanka*, însoțit de semnătura lui falsificată și reprodus pe hârtie roz, pentru un mai mare impact vizual. Mai fuseseră distribuite și alte copii, în lungul și în latul Centrului, mai ales în cabinele de triere, de unde răzbăteau râsete. Părea că întregul univers era la curent cu poemul. Era poanta zilei: nimeni nu se intersecta cu Bilodo fără să facă o mică aluzie la iubire, la flori sau la horticultură în general. Neputincios, poștașul se retrase într-o tăcere înverșunată, îndurând ofensele cu stoicism. I se păru o adevărată izbăvire când în sfârșit veni vremea să plece, dar trei ore de mers în pas vioi abia reușiră să îl reechilibreze emoțional.

Puțin înainte de ora prânzului, Bilodo se îndreptă spre Madelinot, ferm hotărât să discute cu Tania și să îi spună adevărul, dar înțelese de îndată ce trecu pragul restaurantului că mânărelile lui Robert i-o luaseră înainte: toată lumea îi evita privirea, iar conversațiile se stingeau când el trecea prin preajmă; mai puțin în colțul poștașilor, unde verva plină de sarcasm era în toi, în jurul unui Robert cu o căutătură urâtă și cu un nas care de-acum prinsese o nuanță violacee. Zărindu-l, Tania se prefăcu că nu-l vede și dispăru în bucătărie.

— Ségolène! Ségolène! bravară languros zuavii, din celălalt capăt al încăperii.

Bilodo se albi la față. În clipa aceea ar fi dat orice ca să se afle la antipozi. Fu pe punctul de a-și lua picioarele la spinare, apoi își aduse aminte că trebuia mai întâi să vorbească cu Tania, așa că înaintă curajos. Nebăgând în seamă behăiala calamburgiilor și finele lor aluzii poetice, merse și se așeză la tejghea.

— Ségolène! Ia-mă cu tine, ia-mă cu șalupa-n Guadelupa!

Bilodo strânse pumnii, întrebându-se cât avea să mai îndure. Tania ieși din

bucătărie, ducând un platou încărcat cu mâncăruri. Îi făcu semn, dar ea îl ignoră suveran, ducându-se în loc de asta să le pună masa poștașilor. Care poștași nu pierdură un prilej atât de bun de a o tachina, întrebând-o dacă nu cumva se gândea să își petreacă vacanța de anul acela în Guadelupa, dacă nu era foarte geloasă pe rivala ei și dacă era dispusă să facă un *ménage à trois*, apoi băgară de seamă că logodnicul ei, Libido, o aștepta la tejghea și că, dacă se grăbea, avea să-și câștige fără îndoială dreptul la un alt frumos poem de dragoste, de data aceasta numai și numai pentru ea. Tania termină de servit strângând din dinți. Era evident că turba de furie. Într-un sfârșit, considerând, probabil, că Bilodo se fezandase destul, se prezentă de partea cealaltă a tejghelei ca să-i ia comanda, așa de glacială, că ar fi putut să scufunde douăsprezece vapoare cât Titanicul. Ce voia? Încă o poamă ca ea? Sau, mai bine, o curcă arătoasă? Un cobai pe care să testeze un nou poem? Bilodo îi răspunse cu părere de rău că înțelesese greșit și că trebuia să îi vorbească între patru ochi, dar ospătărița îi răspunse că n-avea niciun rost, că își spuseseră deja tot și azvârli pe tejghea o hârtie mototolită.

— Ține-ți poemul, Libido! îi aruncă ea, usturător.

Din colțul poștașilor izbucniră aplauze, ca și din alte părți ale sălii, căci Taniei nu îi lipseau susținătorii: toți mesenii urmăreau cu interes desfășurarea de forțe. Luându-se după ospătăriță până la ușile bucătăriei, Bilodo îi jură cu voce joasă nu era vina lui, că poemul nu îi era destinat și că nu ar fi trebuit să ajungă niciodată la ea, dar Tania, care era toată numai neîncredere, îl întrebă de ce nu i-o spusese încă din ajun, în loc s-o lase să se facă de râs. Retezând bâlbâielile lui Bilodo, îi spuse cu demnitate că nu mai voia să știe de joculețele lor nenorocite, ale lui și ale lui Robert: să-și găsească altă victimă și pe ea s-o lase-n pace. Noi aplauze veniră în sprijinul acestui ordin impunător. Izbucnind în lacrimi, Tania se refugie în bucătărie, fiind înlocuită imediat de domnul Martinez, bucătarul localului, vreo sută treizeci de kilograme și mai bine de ostilitate, ca să nu mai punem la socoteală și cuțitul de bucătărie. Neavând încotro, Bilodo bătu în retragere și ieși pe dată din acel restaurant în care nu mai era decât un paria. Își dorea s-o ia la goană și să se ascundă la capătul lumii, dar drumul i se clătina sub pași; picioarele îl trădau, așa că fu obligat să se așeze pe primele trepte care îi ieșiră în cale, ca să evite prăbușirea. Cinci minute mai târziu se afla tot acolo, luptându-se cu tulburarea care îl cuprinsese, străduindu-se să se pună din nou pe picioare, să digere zeama clorhidrică de rușine și furie care îi răvășea măruntaiele. Atunci ieșiră poștașii de la Madelinot, cu Robert în frunte. Factorul poștal trecu prin fața lui Bilodo, savurând vădit priveliștea tristă a prăbușirii sale, și merse mai departe, fără să încetinească, escortat triumfal de acoliții lui, care intonau un imn dedicat frumuseților exotice ale arhipelagului Guadelupa. Stors de puteri, nefiind în stare să protesteze, Bilodo plecă ochii și se pierdu în contemplarea îndoiturilor poemului mototolit, pe care îl ținea încă în mână… Apoi îl privi ceva mai atent și, netezindu-l, își dădu seama că nu era decât o altă fotocopie, nicidecum originalul! Negru de supărare, strigă după Robert, care era deja la o sută de metri distanță, cu zbirii lui cu tot. Factorul poștal consimți să-l aștepte. Bilodo alerga spre ei mâncând pământul. Nu mai era vreme de subtilități, așa că Bilodo îl somă pe Robert să îi înapoieze scrisoarea. Amuzat de o așa cerință, factorul

poștal îi spuse că nu mai avea poemul lui căcăcios, că îl expediase pur și simplu. Apoi se îndepărtă, înconjurat de haită. Bilodo rămase pironit, încremenit de această revelație: *tanka* era pe drum.

După toate acele frământări, se întorcea de unde plecase. *Enso*.

Șaptesprezece

Tanka își croia drum spre Ségolène fără să mai poată fi împiedicată, așa că oricare alte gânduri se șterseră cu totul din mintea lui Bilodo. Mașinațiunile lui Robert, durerea Taniei, Poșta, viața, moartea – de-acum, nimic din toate astea nu mai făcea nici cât o ceapă degerată. Primise poemul? Îl citise? Șoc, stupoare? Plictiseală, dezamăgire? Deriziune? Sau, dimpotrivă, fusese mișcată, sedusă și toate mergeau spre bine? Dorindu-și să privilegieze această ultimă ipoteză, Bilodo încercă să se convingă amintindu-și prima reacție a Taniei când citise *tanka*: oare nu prefigura în mod favorabil reacția lui Ségolène? Apoi îi venea din nou în minte ceea ce spusese Robert despre poem și nu mai era sigur de nimic. Căcăcios!, susținuse factorul poștal. Era posibil, oare, ca printr-o îngrozitoare coincidență, să aibă dreptate? Gândul îi dădea coșmaruri lui Bilodo. Vedea cu ochii minții niște buze uriașe, întredeschise, care articulau cuvântul cu dispreț:

— Căcăcios.

Și buzele acelea erau ale lui Ségolène, niște buze de un roșu crud, niște dinți albi de prădător, o gură nemiloasă care rostea iar și iar cuvântul ucigător:

— Căcăcios.

Și de fiecare dată era ca și cum ar fi primit o lovitură de pumnal drept în inimă, fiindcă știa că era adevărat, că poemul lui era căcăcios, că avea dreptate să i-o repete de o mie de ori, ca să-l pedepsească pentru prostia lui. Și dinții lui Ségolène sfâșiau *tanka* într-o mie de fragmente care fluturau în toate direcțiile, împrăștiindu-se în cele patru zări ale neantului neînduplecat și, pe acele bucăți de hârtie, Bilodo își putea vedea propriul chip, ca și cum s-ar fi reflectat în tot atâtea cioburi de oglindă minuscule, multiplicându-i suferința la nesfârșit…

Visa toate astea, și la trezire nu mai era sigur de nimic, și se avânta într-o nouă cavalcadă pe nisipurile mișcătoare ale angoasei. Atunci se întreba dacă nu cumva trebuia să acționeze preventiv în loc să aștepte, dacă nu trebuia să-i scrie lui Ségolène și să-i mărturisească totul, să-i spună că Grandpré murise, că el nu era decât un amărât de imitator și așa să își liniștească cel puțin conștiința, apoi cântărea din nou lucrurile și își dădea singur dreptate, știind că era cu neputință, că asta ar fi însemnat să se trădeze și că ar fi pricinuit cântecul de lebădă al acestei frumoase corespondențe, care era mai mult ca niciodată sarea existenței lui.

Bilodo putea s-o spună cu mâna pe inimă – el, care oscila ca un girofar bezmetic între speranță și resemnare: nimic nu era mai rău decât așteptarea atunci când era însoțită de nesiguranță.

Răspunsul lui Ségolène ajunse în cele din urmă. Părăsindu-și cabina, Bilodo alergă și se baricadă în toaletă. Îți ținu respirația, pregătit să descopere prețul curajului său. Despături foaia de hârtie. Un poem în cinci versuri. Îi răspundea printr-o *tanka*:

Noapte caniculară
cearșafuri ude
îmi frig pântecul, buzele
te caut, mă pierd
îmbobocesc

Bilodo clipi, crezând că citise pe dos. Totuși, nu. Nu se strecurase nicio greșeală. Acelea erau cuvintele, acelea erau versurile, acela – poemul.

Se așteptase la o scrisoare dezaprobatoare, sau poate la un simplu haiku de genul celor pe care obișnuiau să și le scrie, sau, în cel mai fericit caz, la o *tanka* romantică, la fel ca a lui, dar în niciun caz la asta, la așa o izbucnire de senzualitate, la așa un poem torid. Ce îl apucase? Simțind o tensiune în zona pelviană, Bilodo își dădu seama că tocmai avusese o erecție, manifestare fiziologică uimitoare care sfârși prin a-l zăpăci de tot. Niciodată o scrisoare de la Ségolène nu-i provocase o asemenea reacție. Nu c-ar fi fost prima oară când i se sculase în cinstea ei, ba chiar dimpotrivă; i se întâmpla tot timpul când o visa. Dar așa, în plină zi, fără scuza comodă a inconștientului?

Lucrul se datora în mod evident conținutului particular al poemului *tanka*, erotismului cu care era impregnat. Oare Ségolène anticipase efectul pe care avea să-l trezească poemul ei? Era o întâmplare sau o făcuse înadins? Cum ar fi trebuit s-o ia Bilodo? Cum avea să-i răspundă?

Visă în acea noapte un șarpe care se târa printre ferigi și se insinua pe furiș printre rădăcinile brune și netede ale unui arbore al cărui trunchi era împodobit cu liane. Doar că arborele nu era arbore, ci un trup, trupul dezgolit al lui Ségolène, adormită cu flautul alături. Lin, ca să n-o trezească, șarpele i se cățăra pe gât, i se încolăcea în jurul membrelor, îi aluneca printre sâni, îi cobora pe burtă, gusta aerul cu limba lui despicată, apoi se aventura și mai jos, spre acea vale întunecată, spre acel triunghi stufos dintre coapsele ei… Subjugat de acest vis ofidian, Bilodo se trezi mai excitat ca niciodată, chiar dacă din ajun asta fusese starea lui normală: erecția persista, imperioasă, doar cu întreruperi scurte, atunci când reușea să se gândească la altceva decât la *tanka* lui Ségolène. Recitind-o, Bilodo se întrebă încă o dată dacă percepția lui era corectă, dacă nu cumva coloritul sexual pe care îl atribuia poemului era doar fructul propriei imaginații perverse și ajunse la concluzia că nu, nicidecum. *Tanka* era

neobrăzată, punct. Fie că Ségolène o scrisese cu cea mai pură ingenuitate, fie că o făcuse înadins, nu exista decât o singură cale de a-i răspunde. Pe măsură:

Îmbobocești nu ca o floare
ci ca o grădină
înnebunit de parfumuri
îți pătrund în corolă
și-ți beau nectarul

Optsprezece

Oceanul pradă țărmul
creasta lui – sărut sărat
la fel buzele noastre
se avântă, se luptă
apoi se predau

Ciocolată pascală
ou înstrițat
umărul tău dezgolit
cu breteaua căzută
am să îmi înfig dinții

Tandru antropofag
de mă vei mușca
mănâncă-mă întreagă
sau îmi vei sfârși
între dinții feroce

Vânt voi fi văratic

răsfira-voi pletele
răscolindu-ți mireasma
strecura-mă-voi sub jupă
nelinițtindu-ți pielea

Tălpile-mi se zbat
călcâiele-mi ard
străbătute de plăcere
De vină sunt degetele-mi
mă gândesc prea mult la tine

Era o beție dulce, o febră plină de voluptate care îl făcea să trăiască de două ori mai intens, un curent sălbatic căruia nu dorea cu niciun chip să i se împotrivească, de care nu voia decât să se lase purtat. Bilodo nu mai avea nicio altă dorință. Singura lui ambiție era să ducă și mai departe experiența senzuală, îndrăzneața ortografiere a anatomiilor, și să meargă până la capătul vertijului. Lupta îl confiscase cu totul. Aproape că nu mai scotea nasul afară și rămânea cu totul nesimțitor în fața farmecelor lunii mai, altădată preferata lui. Nu se mai întorsese la Madelinot; chinuit de gândul că Tania ar fi putut să creadă că voise s-o ia peste picior, nu mai îndrăznea să dea ochii cu ea. De altminteri, nici la muncă nu se mai ducea. Nemaiîndurând oprobriul a cărui victimă căzuse la Centrul de triere, ceruse și i se și aprobase un concediu fără plată cu o durată de șase luni. Așadar, stăpân pe timpul lui, i se consacra întru totul lui Ségolène.

Gâtul tău în zare
dună cu văi de satin
Gustându-i mierea
îmi sting setea
vampir îndrăgostit

Pierdută în larg
gura-mi se târăște-nsetată
în sfârșit iată oaza
vârful limbii se-avântă
e buricul tău

În gleznele-ți gracile
lună răsfrântă
ca să le dăltuiască
sculptorul a tăiat
cel mai fin mahon

Mâinile-ți mă ridică
mă prind, mă făuresc
m-aprind, mă răsucesc
fac tot ce vor din mine
în ele-s jucărie

Sub taina hainei
la întretăierea coapselor
un fluviu ascuns
Amazon secret
navighez în amonte

Mătasea pielii tale
alunecând pe a mea
Atât aș vrea să o cos
ca să ne-atingem
fără pliuri

Să fi fost într-adevăr *tanka* unealta cea mai bună pentru dăltuit dorința? Forma aceasta, care îi servise lui Bilodo atunci când fusese vorba să își exprime sentimentele, începea acum să îl apese, i se părea prea cerebrală. Căutând un mijloc de a-și despovăra condeiul, se hotărî să revină la simplitatea și la esența haikuului, mai apt, după părerea lui, să facă să țâșnească pulsațiile arteziene.

Sânii – munți îngemănați
ți se-nalță sub palma-mi
cu vârfuri dârze

Inițiativă care lui Ségolène păru să-i fie pe plac, fiindcă se grăbi să împrumute aceeași formă prescurtată:

Dârză rădăcină
pulsând în mâna-mi
cu seve fierbinți

Astfel, povestea nașterii haikuului se repeta: dezbărată de prea multele cuvinte ca de niște haine dezbrăcate în drumul spre alcov, poezia se descoperea în nuditatea ei esențială. Dar Bilodo nu era mulțumit: nemaisuferind încetineala poștei obișnuite, trecu la expedierea expres. Ségolène făcu și ea același lucru, așa că timpul de așteptare se scurtă și el. Schimbul se accelera, respirația se preschimba în gâfâit, dar nici așa nu era destul de repede pentru Bilodo, care începu să îi expedieze poeme tinerei din Guadelupa fără ca măcar să aștepte răspunsul ei, ajungând curând să îi scrie câte un haiku pe zi. Și Ségolène se apucă să îi trimită haiku după haiku, fără să le mai aștepte întâi pe ale lui. Aproape în fiecare dimineață, o nouă scrisoare de la ea cădea prin fanta ușii. Poemele se precipitau, se îngrămădeau fără vreo continuitate cronologică, dar cu toate acestea continuau să se îngâne într-un fel straniu:

Carnea ta-i în floare
dulcile petale
ascund o perlă

Aventurează-te
unde-i mai cald în mine

aruncă-ți ancora în pântec

Iată-mă! Pătrund
în pântec mă întâmpini
buzele-ți mă sorb

Hoinărești prin mine
te bucuri de priveliști
te scalzi în ape

Călătoresc prin tine
pătrund până-n străfunduri
ajung în capitală

Cutremur submarin
explozie-n larg

intimă supernovă

Tsunami de foc
valuri de lavă se sparg
mor de-a pururea

Valul mă poartă
nu mai port nume
am rămas doar o culoare

Piele astrală
aripi întinse de sori
spre nesfârşire

Nouăsprezece

Nicio plutire nu e veșnică. Înhățat în cele din urmă de forța gravitației, Bilodo reveni pe pământ, încă năucit de explozia lentă a orgasmului poetic pe care tocmai îl cunoscuse. Deci era adevărat că iubirea îți dădea aripi. Niciodată nu mai strânsese în brațe o femeie așa cum tocmai o făcuse acolo, sus, în sfere. O simțise pe Ségolène atât de aproape, a lui pe deplin, cu totul în el, la fel cum și el fusese cu totul în ea, și știa că și ea simțise aceeași deflagrație interioară. Era sigur că juisaseră amândoi în același timp. Ce s-ar mai fi putut scrie după asta? Ce poem n-ar fi fost dezamăgitor după ce atinseseră asemenea culmi ale pasiunii? Poate câteva vorbe dulci șoptite la urechea iubitei chiar înainte să o fure somnul?

Căutând o idee, Bilodo își îmbrăcă chimonoul, apoi aruncă o privire gânditoare pe fereastră și văzu ninsoarea rară care cădea leneșă peste Strada Fagilor. Venise deja iarna? Cum de-i scăpase o trecere atât de importantă? Chiar așa să fi dispărut vara, ca o cometă, fără ca el să-și dea seama, nesimțitor cum era la tot ceea ce depășea granițele lumii sale interioare? Apoi, uitându-se mai bine, înțelese că ceea ce cădea nu era zăpadă, ci polen ridicat de vânt, o ploaie de polen provenind de la arborii parcului din vecinătate. Era înșelător. Iarnă în plină vară. Acest tablou suprarealist se potrivea de minune cu dispoziția lui Bilodo, așa că îi oferi inspirație pentru ceea ce avea să scrie:

Fulgi pe asfalt
rafală de confetti
cade prima nea
pe trupul tău nocturn
istovit de iubire

Mascarada norilor

luna-și scoate veșmântul
tandră e clipa
pe veranda unde
mă gândesc doar la tine

Canion arid

nestrăbătut de ape
crăpat, neroditor
Așa e sufletul meu
în pustiul dintre cuvintele tale

Nu e loc pe lume
nici clipă în timp
să nu fii cu mine
Până-n poezia ta
n-am știut că sunt singură

Câinele-și veghează
stăpâna adormită
ar muri de dragul ei
Din sărmanul de mine
faceți-vă cavaler

Prea mare onoare-mi faceți
vă sunt smerită sclavă
Dar dacă aveți capriciul
voi deveni
și Dulcinee

Morile de vânt
nu mă înspăimântă
nici vajnicii uriași
Mă tem numai de chipu-ți
când îmi va zări trista figură

Pe zidul liceului
un vechi orologiu
bate ora exactă
pentru cartier
Inima-mi nu bate decât pentru tine

Căzându-i ochii din întâmplare pe un calendar, Bilodo fu uimit să constate că luna august începuse deja de câteva zile bune. În curând avea să se împlinească un an de când Grandpré părăsise această lume. Ziua fatidică se apropia cu repeziciune, acea zi în care existența lui Bilodo se dăduse cu totul peste cap. Dar nu o aștepta nici cu teamă, nici cu tristețe, fiindcă acea dată avea să marcheze mai mult decât un deces, avea să marcheze o a doua naștere, a lui, și, de asemenea, începutul tandrei relații epistolare cu Ségolène. Bineînțeles că evenimentul nu avea să aibă însemnătate decât pentru el: în

ochii ei nu avea să fie decât o zi ca oricare alta, dar asta nu făcea ca împlinirea acelui prim an de fericire pură să i se pară mai puțin demnă de comemorare, fie și numai discret:

Eram doar iarnă
cuvintele-ți m-au împrimăvărat
iubirea – vară
Oare ce ne-aduce toamna
ocru-ruginie?

Sosit câteva zile mai târziu, răspunsul lui Ségolène îl îmbrânci pe Bilodo în genunile ororii.

Și Ségolène părea să aibă așteptări mari de la venirea toamnei…

Încă de copilă
visam la toamna canadiană

mi-am cumpărat biletul
îmi voi lua zborul pe douăzeci
mă veți aștepta?

Douăzeci

Visul frumos de iubire însorită se preschimba în coșmar. Ce era nebunia asta? Să vadă toamna canadiană? Unde voia să vină?

Cu neputință. Ségolène nu putea să aterizeze așa, pur și simplu, la Montréal. S-ar fi ales praful, totul s-ar fi dus de râpă. Cum ar fi putut să îi întrețină iluzia, de vreme ce știa cum arăta Grandpré, de vreme ce avea nenorocitele acelea de fotografii pe care le schimbaseră între ei? Dar cum să o împiedice să facă această călătorie nechibzuită? Cum să o refuze?

Avea să sosească pe douăzeci septembrie, ceea ce însemna că Bilodo avea la dispoziție trei săptămâni ca să găsească o scuză, să inventeze un pretext oarecare. Oare să-i scrie că și el trebuia să plece într-o călătorie? Că avea să lipsească din țară toată luna septembrie și că, din păcate, nu putea să o primească? Și dacă propunea să își amâne sosirea pentru mai târziu, după întoarcerea lui?

ᔓ

Cum putea să fie așa de idioată? Nu-și dădea seama că avea să compromită totul, că punea în pericol în mod stupid relația perfectă pe care o avuseseră până atunci? Dar era evident că vina nu îi aparținea: ea habar n-avea. Bilodo trebuia să recunoască faptul că era singurul responsabil de propria nefericire. Oare n-ar fi trebuit să aibă înțelepciunea de a prevedea ceea ce risca să se întâmple, să presimtă că acolo aveau să ajungă, mai târziu sau mai devreme? Cum putuse să fie atât de orb?

Ce să facă? Să îi spună că suferise de curând o operație estetică și că înfățișarea i se modificase substanțial? Sau să fugă? Să se mute în regim de urgență? Să părăsească apartamentul a cărui adresă ea o cunoștea, unde avea să se prezinte în mod inevitabil la sosire? Să o lase singură în fața misterului inexplicabil al dispariției sale? Dar cum să poarte apoi povara unei asemenea vinovății, povara lașității și a speranței înșelate? Cum să uite, cum să rămână în viață?

ᔓ

Nu exista nicio scăpare. Bilodo se știa încolțit, într-o capcană la fel de implacabilă ca șoricelul nevinovat prins sub oțelul nemilos al cursei. Dulcele vis se sfârșea, bula fericită în care plutise atât timp se spărgea și în fața rupturii, el se simțea cotropit de o

mânie neputincioasă. Nu se putea resemna la gândul de a o pierde, dar nici nu avea curajul să o înfrunte. Toate drumurile erau înfundate, toate uşile – închise. Era impasul final.

A doua zi, devreme, sună telefonul. Nepăsător, Bilodo lăsă robotul să se pună în funcţiune acolo, în capătul camerei de zi. Cineva lăsă un mesaj. Era un editor, unul dintre cei cărora le propusese manuscrisul *Enso*. Tipul explica pe scurt că îi plăcuse culegerea, că voia să o publice şi îl ruga să îl sune cât mai repede. Desfăcându-se din poziţia fetală în care se găsea încovoiat de ore întregi, Bilodo se duse să asculte din nou mesajul. Destinul era plin de astfel de ironii. Această noutate, de care în ajun încă s-ar fi bucurat, acum nu îi mai inspira decât amărăciune. La ce bun? Ce-ar mai fi putut schimba publicarea poemelor lui Grandpré în situaţia fără ieşire în care se găsea el, în afară de a o complica şi mai tare? Nu se dusese oricum totul naibii?

Luând manuscrisul, îl deschise la întâmplare, cam cum desfaci pachetul de tarot în căutarea unei revelaţii, şi dădu peste următorul haiku:

Străpungând zarea
privesc prin decor
îmbrăţişez Moartea

Poemul îi străpunse sufletul, înzestrat dintr-odată cu un sens neobişnuit, şi Bilodo înţelese că asta era: singura manieră de a scăpa, soluţia ultimă la toate problemele lui.

Se ridică, ştiind ce-i rămânea de făcut.

Douăzeci și unu

Evidența se impunea. Aceea era calea pe care trebuia să o urmeze, dar nu fără să facă mai întâi unele pregătiri. Bilodo scrise câteva rânduri adresate editorului care tocmai telefonase, autorizându-l să publice *Enso* după bunul-plac. Așeză scrisoarea pe birou, ca să fie sigur că o vor găsi cu ușurință, apoi îl onoră pe Bill cu o porție dublă din păpica lui preferată și își luă la revedere de la pește, mulțumindu-i pentru prietenia lui neclătinată. De-acum era gata de plecare.

Grinda ajurată care împodobea tavanul camerei de zi avea să-și facă treaba de minune. Împinse dedesubtul ei măsuța în formă de frunză, apoi își scoase cordonul chimonoului și îi testă rezistența. Mulțumit, se afundă în amintirile din copilărie, până la perioada lipsită de griji în care făcuse parte din rândul cercetașilor, și înjghebă fără greutate un laț. Ținea să facă lucrurile așa cum se cuvenea. Nici gând să își taie venele sau să recurgă la un pistol, metode care i se păreau una mai dezgustătoare decât cealaltă. Bilodo voia să plece cu demnitate, nelăsând decât minimum de urme: știreangul era, fără îndoială, mijlocul cel mai puțin pângăritor.

Se urcă dintr-un salt pe măsuță, legă capătul cordonului de grindă, apoi își strânse lațul în jurul gâtului. Asta era. Venise momentul să îmbrățișeze Moartea. Era de ajuns o mișcare a piciorului ca să răstoarne masa și să-și pună capăt suferințelor. Bilodo trase adânc aer în piept, închise ochii și…

Soneria de la intrare străpunse liniștea.

Bilodo tresări. Ezită. Se hotărî să aștepte puțin, sperând că nechematul avea să plece fără insistențe, însă respectivul sună din nou. Fu încercat de un amestec straniu de ușurare și dezamăgire. Cine îndrăznea să vină să-l deranjeze în acest moment crucial, tocmai pe el, care nu primise vizita nimănui de luni întregi? Lărgind lațul, coborî de pe masă, merse până la ușă și aruncă o privire prin vizor. Chipul deformat care apăru de partea cealaltă era al Taniei.

Tania. De ea aproape că uitase. Dacă exista o ultimă persoană căreia Bilodo încă îi mai datora explicații, atunci aceea era, cu siguranță, tânăra ospătăriță. Ușor temător, descuie cele trei încuietori, desfăcu cele patru lanțuri de siguranță și deschise. Zărindu-l prin ușa întredeschisă, Tania păru și mai surprinsă decât el. Măsurându-l cu un aer

îngrijorat, îl întrebă dacă-i era bine și mărturisi că îl găsea foarte schimbat. Bilodo nu se arătă deloc uimit: după atâtea emoții și după această hotărâre atât de gravă de a îmbrățișa Moartea, probabil că avea figura unui îngropat de viu. Schițând un zâmbet de liniștire, declară că niciodată în viața lui nu-i mersese mai bine. Vizibil neîncrezătoare, tânăra se scuză că îl deranja și îi explică, încurcată, că îi obținuse adresa prin intermediul lui Robert. Bilodo vru să se scuze la rândul lui pentru ceea ce se întâmplase ultima dată la Madelinot, dar ea i-o luă înainte, insistând să ia asupra ei o parte însemnată din vină: îl descususe pe Robert și îl făcuse să mărturisească, așa că Tania știa de-acum că Bilodo nu era responsabil pentru ceea ce se întâmplase și presupunea, de altfel, că era mai ales vina ei, că nimic nu s-ar fi întâmplat dacă ea nu s-ar fi complăcut în postura asta, de a-și imagina… lucruri, nu-i așa? Se muta de pe un picior pe altul, emoționată, în mod evident jenată, așteptând, după câte se părea, ca el să confirme ceea ce tocmai spusese, sau poate să infirme. Apoi, cum din partea lui nu veni nimic, trecu la al doilea motiv al vizitei și îl anunță că pleca, se muta, își lăsa slujba de la restaurant și mergea să se instaleze într-un cartier mărginaș. Oare se aștepta la o reacție anume din partea lui? S-o fi dezamăgit impasibilitatea lui? Nelăsând să se întrezărească nimic, îi întinse o bucată de hârtie, explicându-i că era vorba despre noua ei adresă, pentru eventualitatea în care… dacă voia vreodată să… în tot cazul. Privind bucățica de hârtie cu atenție, Bilodo băgă de seamă că își dăduse silința să-și caligrafieze cu penița noile coordonate, îngrijit, în stil japonez. Rezultatul era cum nu se putea mai frumos și Bilodo o felicită cu căldură. Ea îl invită să-i dea un semn dacă se ivea ocazia, vreodată. El îi promise că o va face negreșit. Nu cumva să ezite, mai adăugă ea, pe chip stăruindu-i un zâmbet încurcat. Urmă un moment de liniște stânjenitoare. Stăteau acolo, înfipți parcă pe balcon, fără să-și spună nimic, fără să îndrăznească să se uite unul în ochii celuilalt, și asta dură vreo zece secunde interminabile. Curmând, în fine, staza, Tania spuse că trebuia să plece. Îl salută și coborî treptele cu un fel de înțepeneală în mers. Odată ajunsă pe trotuar, se întoarse ca să vadă dacă el era încă acolo, apoi, mărind pasul, se grăbi să plece. Lui Bilodo i se păru că îi zărise o licărire pe obraz. O lacrimă? Privind-o cum se îndepărta, fu cotropit dintr-odată de o emoție puternică. Era ca un gol usturător, ca un gând frumos spulberat chiar când era gata să zboare, evaporându-se tocmai înainte de a fi apucat să ia o formă. Lui Bilodo i se puse un nod în gât, un nod care-l ardea, și își dădu seama că privirea îi era împăienjenită de lacrimi. Avu tentația subită de a o chema pe Tania, de a striga după ea înainte să fie prea târziu și mâna i se ridică în aer, se întinse spre ea, și vru să strige, dar niciun sunet nu reuși să treacă de granița buzelor. Ajungând în colțul străzii, Tania făcu dreapta și dispăru din câmpul lui vizual. Mâna lui Bilodo căzu. În stradă, vântul își mușca propria coadă, învârtejind bucăți de ziare. Ridicând ochii, Bilodo descoperi un cer încărcat și cenușiu, greu de atâția nori obezi. Un cer care mirosea a furtună. Tremură. Intră în casă.

Bilodo închise ușa la loc cu un aer distrat și contemplă bucățica de hârtie pe care erau scrise noile coordonate ale Taniei, fascinat în egală măsură de semnele atât de

atent caligrafiate și de noile posibilități pe care le lăsau să se întrevadă. Literele și cifrele păreau să plutească deasupra hârtiei, scânteind în penumbră. Cântărind amploarea schimbării pe care o declanșase în el această vizită neașteptată, Bilodo rămase confuz: emoția pe care i-o trezise lacrima tinerei și speranța bizară care încolțea subit dintr-o simplă bucată de hârtie pe care o semănase în urma ei. Oare își ascunsese lui însuși vreun lucru de o importanță capitală? Era posibil să fi existat vreo altă ieșire decât cele pe care le întrevăzuse până atunci, o modalitate mai bună de a scăpa? Oare chiar exista o posibilitate de a trăi după moarte, sau și mai bine, înainte de ea?

Ajungând în camera de zi, Bilodo îngheță dintr-odată la priveliștea lațului care atârna din tavan. Își simți stomacul cuprins de spasme. Perspectiva morții, care cu atât de puțin timp în urmă i se păruse izbăvitoare, acum îl înspăimânta. Gândul la gestul pe care tocmai voise să îl facă îi întorcea stomacul pe dos. Pradă unor grețuri violente, alergă să vomite în toaletă. Ridicându-se în cele din urmă, se simți golit literalmente și trebui să se agațe de chiuvetă ca să nu se prăbușească. Avea nevoie să se reîmprospăteze. Dădu drumul la apa rece și se stropi strașnic pe față. Abluțiunile avură darul să îl reconforteze puțin. Se scutură, apoi aruncă o privire pesimistă în oglindă, doar ca să constate că în ea se reflecta o mutră de zombi.

Priveliștea îl înspăimântă. Oglinda încadra capul zburlit și bărbos al lui Gaston Grandpré.

Douăzeci și doi

Bilodo privea fără să-și poată crede ochilor acel chip care nu avea cum să fie acolo, care nu ar fi trebuit să se găsească în oglindă în locul chipului său, pentru simplul fapt că îi aparținea unui mort. Vrând să-l alunge, strânse tare pleoapele, apoi își arse o palmă usturătoare, dar Grandpré se încăpățâna să rămână agățat în oglindă, imitându-i fiecare gest, observându-l cu o stupefacție nu mai mică decât a lui însuși. Bilodo ajunse la concluzia evidentă că înnebunise. Apoi îi atraseră atenția câteva detalii ale fizionomiei ocupantului oglinzii, făcându-l să își reconsidere judecata poate prea pripită. Nici vorbă să fi fost Grandpré. Ochii aceia verzi erau ai lui Bilodo, și nu cei albaștri, ai defunctului. La fel și sprâncenele, care erau mai fine, mai puțin zburlite ca ale lui Grandpré, apoi nasul acela ușor turtit, și buza aceea inferioară vădit mai puțin cărnoasă… Recunoscându-se puțin câte puțin în chipul celuilalt, Bilodo ajunse la concluzia că nu visa și nici nu avea vreo halucinație, și că tipul acela din fața lui era el însuși, chiar dacă transformat într-un mod aproape incredibil.

Depunând mari eforturi ca să gândească rațional, înțelese în cele din urmă că ceea ce vedea în oglindă era rezultatul mai multor luni de neglijență igienică. Absorbit cum fusese de aventura lui poetică, uitase cu totul să se ocupe de propria persoană, trecând cu vederea până și îngrijirile corporale cele mai elementare, fără să se deranjeze nici măcar pentru a se privi în oglindă, până când, în cele din urmă, ajunsese la asta: acest șoc vizual, acest portret decadent al lui însuși. Dar ajungea oare hazardul singur ca să explice un asemenea grad de asemănare cu Grandpré? Nu cumva similitudinea provenea mai degrabă dintr-o dorință inconștientă de a se identifica cu predecesorul lui? Oare era posibil ca Bilodo să-și fi dorit să se ia drept Grandpré într-atât, încât sfârșise prin a se apropia de el ca fizionomie, până la punctul în care puteau fi confundați? În orice caz, iluzia era frapantă: cu barba asta lăsată să crească de câteva luni bune și cu claia hirsută care nu mai cunoscuse pieptenele tot cam de atât timp, înfășurat în chimono, semăna izbitor cu defunctul. Nu era de mirare că Tania păruse atât de surprinsă să-l vadă așa: fără îndoială că, pentru o clipă, crezuse că vede apărând fantoma lui Grandpré.

Hotărându-se să-i vină de hac bărbii stufoase care îi acoperea obrajii, Bilodo porni apa caldă și dădu să-și scoată aparatul de ras, dar mâna îi rămase suspendată în aer: dacă Tania se putuse înșela, ea, care îl cunoscuse totuși bine pe defunct, și dacă Bilodo

însuși se luase drept acesta vreme de o clipă, de ce n-ar face-o cineva care nu-l văzuse pe Grandpré decât într-o fotografie?

Transfigurat, Bilodo își puse jos aparatul de ras. Nu cumva, dintr-odată, toamna devenea posibilă?

Oare nu trebuia să prindă din zbor această șansă unică de a o primi pe Ségolène? Nu-și dorea să intre în comuniune cu ea și trupește, la fel cum o făcuse prin cuvinte? Nu voia s-o iubească și altfel decât cu gândul, fie și în pielea altuia, s-o iubească pe bune, așa cum merita, așa cum meritau amândoi, și să înceapă în sfârșit să trăiască de-adevăratelea?

Putea oare să ignore așa un prilej minunat de a întoarce soarta în favoarea lui? Avea dreptul s-o facă?

De ce mai ezita? Ce mai aștepta ca s-o invite să trăiască în compania lui glorioasa toamnă canadiană la care visa?

Zboară spre toamnă
doar pe tine te-așteaptă
ca să-nveșmânte lumea

În euforia lui, Bilodo se vedea deja la aeroport, întâmpinând-o pe tânăra din Guadelupa în timp ce ea apărea, timidă, la portalul „Sosiri", și se închipuia conducând alături de ea printr-o magnifică toamnă de carte poștală, amândoi cu părul în vânt. Savura deja primul lor sărut, anticipa căldura primei îmbrățișări, se rătăcea printre pletele răspândite ale lui Ségolène, de culorile răsăritului. Dar pentru ca aceste mirabile viziuni să capete trup, trebuia mai întâi să expedieze haikuul.

De-abia lipise un timbru pe plic, că afară cerul mugi. Tunetul. După o dimineață întreagă de amenințări, furtuna izbucnea în sfârșit; primele picături dolofane se izbiră de fereastra camerei de zi. Neavând de gând să îngăduie vremii rele să-i zădărnicească trimiterea scrisorii, Bilodo înșfăcă o umbrelă și ieși. Cât încă se afla pe balcon, un fulger fotografie strada, urmat imediat de un trăsnet răsunător. Aversa luă o alură de muson. Peste drum, întrezări prin perdeaua de apă o camionetă a Poștei. Să se fi făcut deja ora ridicării corespondenței? Trebuie c-așa era, fiindcă Robert se afla acolo, grăbindu-se să transfere conținutul cutiei într-o geantă, sub ploaia răpăitoare. Bilodo ezită. Prezența factorului poștal îl indispunea. Nu mai vorbise cu Robert de la incidentele din primăvară și nu avea niciun chef să îi suporte sarcasmul. De altminteri, Robert nu era singur; lângă el era un poștaș, fără îndoială cel care îl înlocuise pe Bilodo în cartier, un tip pe care nu îl cunoștea, pe care nici măcar nu-l văzuse vreodată, dar care începuse să îi stârnească dubii în ultima vreme, căci îl bănuia că încercase să deschidă unele scrisori de la Ségolène.

De-acum ploua cu găleata. Grăbit să se pună la adăpost, Robert închise cutia poștală și făcu vânt genții în camionetă. Urma să plece dintr-o clipă-ntr-alta. Dorința de a-și expedia haikuul fiind mai puternică decât orice altceva, Bilodo își călcă pe

mândrie și strigă tare, ca să-i atragă atenția factorului poștal. Acesta se întoarse și-l zări. Agitând în aer scrisoarea, Bilodo coborî treptele la repezeală și sări în strada inundată. Celălalt tip, poștașul, începu să gesticuleze, strigă la el niște vorbe nedeslușite, apoi urmă un claxon sfâșietor. Apoi șocul.

Lumea se zbătu în jurul lui Bilodo. Cu încetinitorul, ca într-un vis. Se răsuci în spațiu, întrebându-se ce se petrecea cu el, apoi avu o secundă de șoc, după care lumea redeveni stabilă, apăsătoare și dură chiar acolo, sub spinarea lui. Cerul tuna și fulgera, împroșcându-i ochii cu picături de ploaie. Încercă să se miște, dar constată că era incapabil și își dădu seama că avea dureri îngrozitoare. Între el și furtună se interpuse o siluetă. O figură familiară, cea a lui Robert. Apoi apăru o a doua figură, cea a poștașului, la fel de familiară, însă din cu totul alt motiv: era a lui. Poștașul purta chipul lui, al vechiului Bilodo, acel Bilodo anterior metamorfozei, acel Bilodo cu obrazul neted și privirea limpede, care fusese altădată.

El însuși îl privea de deasupra, „el“ cel de dinainte.

Douăzeci și trei

Cum era posibil să se afle întins acolo, pe asfaltul ud, și în același timp sus, observându-se pe sine însuși? Prin ce vrăjitorie? Bilodo dorea cu disperare să înțeleagă înainte să fie prea târziu și răspunsul îi fu sugerat ca și cum i-ar fi venit din partea unei voci interioare care îi șoptea haikuul cu care se deschidea și care închidea culegerea lui Grandpré:

Volbura apei
izbindu-se de stâncă
timp rostogolit

Era exact ceea ce i se întâmpla în acele clipe. Trecutul se repeta. Era o farsă abjectă pe care i-o juca timpul. Izbindu-se de stânca înfiptă în aval, care nu era nimic altceva decât momentul agoniei lui Grandpré, și învolburându-se, timpul fusese încolțit ca într-un soi de vârtej, rotindu-se în jurul lui însuși, formând o buclă căreia Bilodo îi căzuse prizonier.

Oare Grandpré o presimțise? Știa, atunci când scrisese haikuul, că poemul avea să fie profetic?

O viață în formă de buclă. Bilodo eșuase în bancul de nisip al timpului. Era de o absurditate atât de măreață, atât de magnifică, încât nu putu decât să râdă, în pofida durerii aiuritoare. Râse, înghițind aversa, și din ce râdea, din aia găsea totul mai hilar. Apoi i se puse un nod în gât și râsul i se stinse. În fond, nu era nimic de care să se bucure. Ba era chiar tragic: murea, și încă fără nicio consolare, murea fără ca măcar să aibă liniștea că moartea lui avea să aducă o eliberare, căci era de ajuns să-l vadă pe celălalt Bilodo, să-i vadă privirea sticloasă ațintită asupra scrisorii dintre degetele lui ca să înțeleagă că filmul nu avea să se oprească acolo, că avea să-i vină și lui rândul și că bucla avea să se perpetueze, antrenându-l și pe el către propriul sfârșit, apoi pe acela care avea să-i urmeze, și pe următorul, și tot așa, pentru totdeauna. Într-atât de crud era: Bilodo fusese condamnat la o moarte veșnic repetată și nimic nu putea să desfacă acest blestem. Decât, poate, dacă…

Să aștină scrisoarea? Să o împiedice să alunece în canalizare? Să o aștină destul cât

Celălalt să i-o ia, și s-o citească, fără îndoială, și să se hotărască, poate, s-o expedieze, orientându-și astfel viața pe o altă arteră a timpului, dar apoi, cine mai putea ști? Oare bucla n-avea să fie astfel desfăcută, și damnarea zădărnicită? Adunându-și ultimele puteri, le concentră în degetele mâinii drepte, care strânseră scrisoarea ceva mai tare. Închise ochii ca să-și stăpânească mai bine voința și pe ecranul pleoapelor închise îi apăru o imagine insolită: un cerc roșu sau, mai degrabă, o roată de foc care se învârtea în jurul ei înseși.

Aceeași buclă blestemată dintotdeauna. Șarpele își mușca propria coadă. Timpul se autodevora.

Deodată, se iviră la suprafața memoriei lui Bilodo acele cuvinte obscure, acele cuvinte de pe urmă pe care Grandpré le bolborosise înainte să își dea duhul: „E sub", așa i se păruse lui că auzea. Atunci nu înțelesese la ce se referea, dar acum o știa cu o certitudine dezarmantă:

— … *Enso*, bolborosi el, în timp ce-și dădea ultima suflare.